

DOLENSKI MEST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNOVO MESTONEGA LJUDSTVA OKRAJA

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsako sredo — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROCNINA 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Komunalni banki v Novem mestu št. 60-KB-16-Z-24

Stev. 23 (429)

LETO IX.

NOVO MESTO, 11. JUNJA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje »Slovenski poročevalci« v Ljubljani

OSNOVNA NALOGA KMETIJSKIH ZADRUG JE IN OSTANE

organizacija kmetijske proizvodnje

Tovariš Tito sprejema iz rok delegacije brigadirjev z avto ceste vezane številke MLADOSTI, glasila mladih graditeljev

Šestmi redni občni zbor okrajne zadrzne zveze je bil 6. junija v Novem mestu. Razen delegatorov KZ so se ga udeležili tudi predstavniki OZZ Trbovlje — predsednik Tone Zupančič in tajnik Ljudez Pajnič — ter delegati KZ bivšega okraja Trbovlje, med gosti pa smo opazili sekretarja OK ZKS Jožeta Boršnarja, predsednika OLO Franca Pirkoviča, sekretarja okrajnega odbora SZDL Marijo Žuglja, strokovnjake OZZ in OLO. Na zboru so delegati razpravljali o poročilu upravnega odbora, sprejeli so nekaj sprememb v pravilih zveze, izvolili so nov upravni in nadzorni odbor OZZ, sprejeli 19 novih članic iz novo priključenih občin ter proračun za leto 1958.

Delegati so že pred zborom dobili zelo izobčen in obširen pregled celotne zadrzne dejavnosti v okraju z vsemi njenimi uspehi in pomamljivostmi. Na

občnem zboru je bil zbir teh ugotovitev, predvsem pa smernice za bodoče delo pod delegatom predsednika OZZ Viktora Zupančiča, ki je med drugim dejal, da je kritična ocena opravljenih nalog kaže, da so zadruge v okraju v glavnem našle pravo vsebino dela. Postopoma se presmerjajo od navadnih prodajalcev, potrebnega blaga v odkupovalce kmetijskih pridelkov in organizatorji kmetijske proizvodnje. Je nekakaj združba, ki tem nalogam niso doslej in ki zastopajo osnovno nalogo: organizacijo kmetijske proizvodnje. Razpravljanje, kakšne oblike dela v združbištvu so pravilne in kako, bi dosegli večjo proizvodnjo v kmetijstvu, je dalo — skupno z metodami, ki jih je potrdila praksa — zelo jasen odgovor in ugotovitev:

z raznimi oblikami socialistične kooperacije — združenim sodelovanjem — v proizvodnji lahko kmetijska zadruga kot glavni čimbelj na vsaj sedelcu s privatnim kmetom v proizvodnji. Kmetu gihče neče jemati zemlje; kmet pa ma mora biti, da zahteva skupnosti na tej zemlji kar največjo proizvodnjo.

Na občnem zboru Okrajne zadrzne zveze so sprejeli v članstvo zveze 19 novih članic, kmetijskih zadrug iz občin BREŽICE, SENOVO, SEVNICA in VIDEM-KRŠKO — Lani je vstopilo v kmetijske zadruge našega okraja 814 novih članov — Zdaj imamo 60 kmetijskih zadrug, vinarsko zadrugo v Kostanjevici in 5 poslovnih zvez — Sprejeli so pomembni sklepi za nadaljnje delo združnih organizacij na Dolenjskem.

Prj tem je treba poznati tudi: načelo, ki nas vodi v kooperacijo kmetijske proizvodnje, je dejal tovarš Zupančič: »Zadruga postaja organizator in nosilec moderne proizvodnje. Njena glavna naloga je, da v pogojih privatnega lastništva zemlje vključuje kmeta kot neposrednega proizvajalca z raznimi oblikami sodelovanja v socialistični mehanizaciji proizvodnje. To je naš cilj. Pri tem razumljivo čedalje bolj krepimo proizvodna družbena sredstva, uveljavljamo mehanizacijo, ustanovljamo razne predelovalne obrate, ki vedno bolj vežejo kmetijske proizvajalce na združno sodelovanje.«

S takim delom se zadruga na vsaj krepiti in uveljavljati; postala bo resnično glavni organizator kmetijske proizvodnje, hkrati pa mora pri tem ustvarjati tudi potrebna sredstva (akumulacije).

Vprašanje kooperacije (združnega sodelovanja) je bilo namenjenega največ prostora v poročilih kot v razpravi po njih. O tem bomo obširneje še poročali v prihodnjih številkah našega lista. Danes pa naj se omejimo le na nekaj glavnih misli iz razprave na zboru:

Viogo upravniška v zadrugi moramo krepiti z vsaki sredstvi. Razvoju vinogradništva v

okraju bo treba po priključitvi novih občin posvetiti še več skrbi. Uspešnega sodelovanja z zadrugami ne bo, če ne bodo tu prvi z vzgledom odborniki OZZ in KZ. Investiranje združnih sredstev je bolehalo doslej na škodljivi naglici in slabim pripravam; stroga disciplina pri tem delu bo vnaprej pogoj za kakršnokoli vlaganje zadrzne denarja v proizvodnjo. Predsednik Franca Pirkoviča je posebej opozoril delegate, da z vzgledom kadrov nikakor ne smemo odlašati, temveč pohiteti in za to žrtvovati tudi potrebna sredstva. Strokovnjakov imamo premalo, napredka v KZ pa brez njih, brez sodobne mehanizacije in moderne, visoke proizvodnje ne bo. Posebej je predsednik OLO poudaril tudi pomen sodelovanja med združnimi organizacijami, občinami

in okrajem, pri čemer je zlasti mislil na združevanje vseh sredstev za nadaljnji razvoj kmetijstva na Dolenjskem.

Inženirja Miklavca in Linzner sta razpravljala predvsem o živinoreji v okraju in nujnosti kooperacije. slednji zlasti nazorno tudi, o dobičku, ki ga prinaša tako sodelovanje za kmeta, zadrugo in socialistično skupnost. Zelo zanimivo je poročal Stane Rebernik, upravnik KPZ Brežice, o delu, uspehih in nevarnih brežiških proizvajalcev zveze, delegat KZ Dobova pa o problemih kreditov in zamenjave s pridelki. V razpravi so sodelovali tudi žene — združnice, posebej pa so delegati in predstavniki OZZ opozorili na nujnost nadaljnega hitrega organiziranja hmeljevih nasadov v okraju.

Sto let šole v Podzemlju

Ob stoletnici ustanovitve osnovne šole v Podzemlju ob Kolpi je pripravljali odbor predvidev vrsto zdravstvenih in gospodarskih predavanj ter prireditvev. Tako so 5. junija

dijaki metliške gimnazije z odraslimi ured z uspehom uprizorili Frankovo dramo »Jezusovi apostoli«. V dneh od 11. do 22. junija pa so predvidene še naslednje prireditve:

ob 11. uri praktične demonstracije s kmetijskimi stroji na terenu.

Popoldne ljudsko rajanje. Pokrovitelj nad prireditvami ob stoletnici šole v Podzemlju je inž. Jože Berkopec, direktor Kmečke knjige v Ljubljani.

Na vse prireditve, zlasti na zaključno proslavo 22. junija vabi pripravljali odbor vse učitelje, ki so kdaj službovali v Podzemlju, in vse učence, ki so obiskovali tamkajšnje šole. Vsi naj se ta dan poslužijo rednih zvez z avtobusi in vlaki. Za prehrano bodo po zmernih cenah poskrbele množične organizacije iz Podzemlja.

Novi člani okrajnega komiteja ZKS

V soboto je bila seja okrajnega komiteja ZKS, katere so se udeležili tudi tovarši, člani dosedanjega OK ZKS v Trbovljah, ki pa so bili medtem kooperirani v novomeški OK ZKS za področje novo priključenih občin. Novi člani OK ZKS so:

- Martin Bajc (Brežice), Jože Bogovič (Sevnica), Mirko Kamblig (Brežice), Rado Kozole (Senovo), Slavko Strukelj (Sevnica), Karel Šterban (Senovo) in Marijan Špan (Krško). Novi člani revizijske komisije pri OK ZKS pa so: Rozika Bohine (Brežice), Ljudez Colarič (Krško) in Jakob Dernač (Artiče).

Blagodejni dež

Hudomušneži so po branju članka o dežju v zadnji številki našega lista marsikje namignili, da bi tak zapisek moral biti objavljen že pred 3 tedni, potem bi morala prej deževalo... V noči od 4. na 5. junij se je po dolgem pripravljanih vendarilo ulilo. Do jutra je padlo dobrih 23 milimetrov blagodejnega dežja, kar je bilo ta dan najboljšeš padavina v Sloveniji. Zal je v nekaterih predelih Dole krajine in v Mirnenski dolini padlo precej manj dežja, tako da lahko le še želimo: čimprej spet kaj mokrot na polja, travnike, sadovnjake in vinograde!

- 11. junija ob 8. uri mladinski športni dan v stelnjkih; ob 20. uri v Gradcu zdravstveno predavanje o zaščitnih sredstvih proti boleznim.
- 13. junija ob 20. uri v Podzemlju zdravstveno predavanje s filmom o raku.
- 15. junija ob 7.30 v Podzemlju kmetijsko predavanje z otvoritvijo petih razstav, ki bodo odprte vključno do 22. junija; — ob 15. uri v Podzemlju mladina igra »Mojsca in živali«.
- 16. junija ob 20. uri v Podzemlju kmetijsko predavanje s filmom.
- 17. junija ob 20. uri v Podzemlju koncert Mladih harmonikarjev iz Metlike.
- 19. junija ob 20. uri v Gribljah kmetijsko predavanje o živinoreji.
- 20. junija ob 20. uri v Podzemlju kmetijsko predavanje s filmom o poljedelstvu.
- 21. junija ob 20. uri v Podzemlju veseloigra J. Ogrinca »V Ljubljano jo dajmo« (igrajto mladinci iz Gribelj).
- 22. junija ob 8. uri slavnostna seja šolskega odbora; ob 8.30 »Ob stoletnici šole v Podzemlju« (govori upravitelj šole Otmar Zorn); ob 9. uri na šoli odkritje spominke plošče inž. Janežu Marentiču (govori inž. Jože Berkopec); ob 9.30 akademija (sodelujejo učenci domače in okoliških šol);

Novomeščani!

Po zaslugi odbora za olepševanje mesta je dobilo Novo mesto zadnja leta precej mikavno podobo. Zrasli so številni zeleni nasadi v različnih mestnih predelih; novi parki in zasadene rože nas pozdravljajo tam, kjer so bila nekdanj smetišča in kupi nesnage. Domačin in tujece se rada ozreta na zelenje in pisane cvetlice, ki jih s skrbno roko negujejo vrtnarji in negovalci. Zunanost mesta, njegova privlačnost in domačnost, vse to je s parki, nasadi in z novo zasadenimi okrasnim drevjem najtesneje povezano.

Odbor za olepševanje mesta pa se mora žal pred novomeško javnostjo znova pritoževati. Neznani zlikovci znova ogrožajo dolgoletne napore za olepšavo. Zadnje čase ne kradejo samo rož iz vrtnarije, temveč odnašajo celo cvetlice s koreninami vred iz mestnih parkov. Tako presajajo rože na svoje vrtove ali v lončke. Se vedno lomijo brezsržni mlado dreve. V novem drevoredu ob Krki (proti črpalni pod železniško postajo) so neznanec pomolil 13 mladih dreves. Skoraj v celoti je pomoljeno mlado drevo od

pošte proti Loki, škoda pa delajo tudi v drugih javnih nasadih.

Odbor za olepševanje mesta, ki brezplačno in z navdušenjem opravlja svoje delo, prosi za pomoč pri varovanju parkov in drugih nasadov vse, ki jim je pri srcu lepo, urejeno in z zelenjem okrašeno domače mesto! Starši, poučitelje, otroke, kako je treba čuvati rože, trate in grmičevje v parkih, ki so naša skupna lastnina! Prosvetni delavci, znova in znova opozarjajte na ta peščeni problem šolsko mladino in vajence! Meščani: opomnite posameznike, ki delajo škodo v parkih in nasadih! Nesramne uničevalce naravnih lepot prijavljajte ljudski milici ali odboru za olepševanje mesta, da jih bo vredilagal v kaznovanje pri sodišču!

Novomeščani! Ne sme nam biti vseeno, kakšna je zunanja podoba našega mesta! Sodelujte, da bo nadaljnje olepševanje mesta koristilo razvoju tujkega prometa in oddihu naših delovnih ljudi! Čuvajmo parkje in javne nasade, saj so bili urejeni ljudom, stroški in s požrtvornostjo!

Šolska reforma

osrednja točka 5. skupne seje obeh zborov okrajnega ljudskega odbora Novo mesto

Odborniki obeh zborov OLO Novo mesto so na skupni seji 3. junija razpravljali predvsem o šolski reformi. Navzoča sta bila tudi ljudska poslanka Niko Silih in Frano Krešo-Coban.

V naši družbi šola ni več samo skrb prosvetnih delavcev kot je bila včasih, temveč je skrb vse družbe. Kulturna preobrazba, katere glavni nosilec je šola, je del socialistične preobrazbe celotne družbe. Kar najodločneje moramo zato ustvarjati potrebne materialne družbene pogoje, da bi pospešili kulturno in izobrazbeno raven naših ljudi. Le tako bomo pripomogli k čimvečjemu ustvarjanju materialnih in kulturnih dobrin.

Pred šolo so obsežne naloge. Slediti mora znanstvenemu in družbenemu napredku doma in v svetu, vzgajati mladino v zblizovanju in solidarnosti med narodi in v želji za mir in napredek človeštva. Človek, ki ga vzgajamo, mora spoznati fi-

zično in umsko delo, ker bo le tako delo pravilno cenil in lastno delo dobro opravljal. Končni cilj šole je torej vzgajati mladi roki tako, da se bo sposoben vključiti v življenje kot dober proizvajalec.

Da bi bila šola sposobna te naloge izpolnjevati, morajo najširše množice v njenem upravljanju aktivno sodelovati. Social. demokratizacija šolstva bomo uredili z družbenim upravljanjem v prosvetnih, znanstvenih in kulturnih ustanovah.

Ne smemo zanemarjati vprašanja vzgoje odraslih, ker morajo tudi odrasli korakati z razvojem in časom. To vrsto vzgoje izpolnjujemo z raznimi tečajji, večernimi gimnazijami, s predavanji in slinim.

Vsa teža vzgoje mladega rodu pa seveda ne sme sloneti samo na šoli. Otroka ne smemo preveč odtegovati od družine, saj potrebuje ljubezen staršev in preživi večino dneva v krogu družine. Zato moramo skušati najti najprikladnejše oblike dela, da bi se otrok vzgajal, rasel in razvijal pod dobrim vplivom šole, družine in okolja, v katerem živi.

Zakaj šolska reforma?

Dosedanje šolstvo je obsegalo 3 stopnje: osnovno šolo, gimnazijo in univerzo. Tak sistem smo podedovali iz preteklosti. Gimnazija je v preteklosti dajala dobre in poslušne uradnike. Mi pa danes potrebujemo dobrega delavca za strojem in v pisarni. Zato bo reforma zajela vse šolstvo od osnovne šole do univerze. Človek, ki ga vzgajamo, mora spoznati fizično in umsko delo, ker bo le tako svoje delo lahko dobro opravljal. Več ko bo znal, bolj ko bo izobražen, več bo proizvajal.

Odgovornost družbe

Največ pažnje pri šolski reformi moramo posvetiti osnovni šoli, ker je to obvezna šola množic. Njena naloga je: dati osnovno znanje ter možnost nadaljnega izobraževanja in

usposabljanja vsakemu državljanu. Ker je šolska reforma v mnogem odvisna od srečstev, je za njeno uspešnost odgovorna vsa družba.

Naše šole 1945 in danes

Od skupno 95 osnovnih šol je bilo v našem okraju po osvoboditvi 47 šol porušenih, demolitiranih in neuporabnih, ostalih 48 pa je bilo deloma za sito ohranjenih in delno v privatnih stavbah. Takoj smo obnovili 19 šol, upraviteli 11 demolitiranih, 3 šol začasno uredili in 3 šol na novo zgradili. Danes imamo v okraju 85 osnovnih šol. V šolskem letu 1958/59 je predvidenih 16 osemletk, nepopolnih osemletk, 22 osnovnih štirirazrednih šol in 43 nižje organiziranih osnovnih šol. Da bi ustvarili možnosti za 16 osemletk v okraju, moramo pred pričetkom šolskega leta dokončati gradnjo 2 šolskih postelj, priti 2 novogradnji, 2 etapi novogradnji, 3 dozidave in eno preureditev šolskega postelja. Le 6 šolskih (Nadaljevanje na 4. strani)

Brigada

»Vinko Paderšiča — drugi udarni«

Z odlokom Glavnega štaba MDB je bila 11. novomeška MDB »Vinko Paderšiča« za svoje uspehe v času od 20. do 31. maja že drugi proglašena za udarno brigado.

Brigadirji — naše prisrčne čestitke!

Razveselivo naraščanje hranilnih vlog

V prvem tromesečju tega leta so v okraju zelo narasle hranilne vloge. Posebno razveseljuje rast teh vlog v zadrugi hranilno-kreditni službi, ki je v tem času sprejela nad 500 novih vlagateljev; ti so shranili v zadrzne denarne zavode nad 14 milijonov dinarjev. Kmetijske zadruge v manj razvitih področjih okraja so pri tem delu dosegle več uspehov kot kiste v gospodarsko močnejših krajih.

Hranilne vloge v okraju so se v celoti povečale v prvih treh mesecih letošnjega leta za nekaj več kot 34 milijonov din.

V četrtek občni zbor okrajne Trgovinske zbornice

12. junija se bo v Sindikalnem domu v Novem mestu začel 6. redni letni občni zbor okrajne Trgovinske zbornice, na katerem bodo razpravljali o poročilih organov zbornice, sklepali o statutu zbornice, poslovniku o delu obč. zbora, pravilniku o delu častnega razsodišča in podobno. Izvoljili bodo tudi nov upravni odbor zbornice in druge njene organe.

VREME

ZA ČAS OD 12. DO 22. JUNJA

V drugi polovici tekočega tedna pogoste krajevne nevihte, ki bodo proti koncu tedna presle v trajen dež z močno ohladitvijo. V prvi polovici prihodnjega tedna lepo vreme in postopno topleje, a v drugi polovici tedna zopet nestalno s pogostimi padavinami. Hkrati je možen tudi trajen dež.

Kakor beli cvetovi in pisani metuljčki so bile plonirke na velikem telovadnem nastopu novomeške učiteljice in vladnice v nedeljo, 1. junija, kdor jih je videl, temu se je nasmejalo srce ob sproščeni, rajajoči srečni mladosti, ki se je smejala in uživala na zeleni Loki...

Koliko smo naredili

Marsikaj smo brali v časopisih in slišati po radiu o petletnem načrtu razvoja našega gospodarstva in o družbenih planih za leto 1958. Pogosto, kako gospodarstvo novomeškega okruga izpolnjuje obveznosti, ki jih je sprejelo z družbenim planom.

Načrt za leto 1958 predvideva porast industrijske proizvodnje za 48 odstotkov. V prvem četrtletju je doseglo 18 odstotkov letnega načrta in 25 odstotkov lanske proizvodnje. S planom določeni obseg proizvodnje ni bil doženež. Oglejmo si torej posamezne panoge: elektrogospodarstvo je doseglo 21 odstotkov letnega načrta in 201 odstotok lanskega, rudarstvo 15 odstotkov letnega in 99 odstotkov lanskega, proizvodnja nekovinskih rudnin 23 odstotkov letnega in 108 odstotkov lanskega, kovinska industrija 13,3 odstotka letnega in 295 odstotkov lanskega, kemična industrija 25,3 odstotkov letnega in 129 odstotkov lanskega, proizvodnja gradbenih materialov (opekarne) 10 odstotkov letnega in 72 odstotkov lanskega, lesna proizvodnja 29,7 odstotka letnega in 119 odstotkov lanskega, tekstilna industrija 16,4 odstotka letnega in 191,9 odstotka lanskega, usljarstva industrija 22,5 odstotka letnega in 156 odstotkov lanskega, živilska industrija 15,2 odstotka letnega in 79 odstotkov lanskega. Četrtnega leta.

vodnja sadnih koncentratov, predvsem zaradi višjih stroškov prevoza in ambalaze. Naš okraj ima zadostno surovinsko zaledje za to vrsto industrije, kljub temu pa je Jugoslovanci že dvakrat zavrnili prošnje za investicijsko pomoč, s katerim bi kupili v inozemstvu stroj-koncentrator. Vsi vemo, da sadnih sokov ni na trgu, zaradi omejitve ovir pa je proizvodnja onemogočena, čeprav so ostali pogoji ugodni.

Kmetijstvo postaja ena najpomembnejših panog našega gospodarstva, saj o njem največ pišemo in govorimo. Kmetijstvo državne sektorja je letos izvršilo v prvem trimesečju 23,9 odstotkov obvez in 117 odstotkov v primerjavi z lanskimi. V privatnem sektorju pa je stanje takole: 369 ha površin je posejanih s hibridno

koruzo, posojenega pa je tudi 296 ton semenskega krompirja Mercur. Opaziti je precejšen padec prodaje umetnih gnojil v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta. Upajo sicer, da se bo stanje izboljšalo s prodajo fosfornih gnojil za strniščno setev ter s povečano prodajo umetnih gnojil za jesensko setev.

Spomladanski posevek po predvidenem planu ni dosežen. Plani so bili prekasno sprejeti ter ni bilo mogoče več izvršiti nalog, ki jih predpisujejo. Primanjkljaj bo mogoče nadoknaditi s strniščno in jesensko setvijo še letos.

Ostale panoge — gozdarstvo, promet, trgovina in gostinstvo, — ter obrt, kovarstvo, pridržano v sorazmerju s potrebnim razvojem, še upokrevalo sezonski značaj nekaterih od teh strok.

Na vseh pet kontinentov

Leta 1938 je znašal izvoz raznega blaga iz Jugoslavije 370.207 vagonov, leta 1956 pa 406.668 vagonov. Čeprav je razlika med letom 1938 in 1956 res velika —

36.461 vagonov — vendar število vagonov ni najbolj bistveno.

Najvažnejše je dejstvo, da se je spremenila struktura izvoza, kar je omogočilo le nagli razvoj naše povojne industrije. V izvozu bivše Jugoslavije so bile na prvem mestu surovine, kar je pač mogla izražati ekonomsko zaostala država: les, koža, tekstilna vlakna, kovinske rude, žito in sadje. Tak je bil pretežno naš izvoz tudi v prvih letih po osvojitvi, dokler niso začele obratovati nove tovarne. Surovine so v izvozu zamenjali finalni proizvodi: pločevina, šivane in brezšivne cevi, motorji, železne in mostne konstrukcije, stroji, generatorji in transformatorji, turbine in kompletne elektrarne, oročje, pohištvo, obutev, konzerve itd.

Naše blago v Milano

Na nedavnem 36. mednarodnem vzorčnem velesjmu v Milanu smo med 48 državami sodelovali tudi Jugoslovani. Letos je povzročila prevratno presenečenje udeležba naših industrijskih podjetij. Posebno zanimanje je veljalo našim kinoprojektorjem, elektromotorjem, raznim natančnim instrumentom in izdelkom metalurške proizvodnje. Tudi bogata izbira usnjenih izdelkov, kristala in stekla, pohištva ter medicinskih instrumentov je bila deležna splošnega priznanja in pohval številnih tujih kupcev. Tudi na tem sejmu smo s posebno turistično razstavo pokazali naravne lepote Jugoslavije in sorazmerno nizke cene bivanja v naši državi.

Do konca septembra 1957 smo izvozili 348.162 vagonov blaga, in to na vseh pet kontinentov —

okrog 60 dežel. Naše blago — »Made in Jugoslavija« — kupujejo Evropejci, Kitajci, Indijci, Brazilci, Argentinci, Amerikanci, Egipčani, Etiopci, Burmanci, itd.

Industrijska proizvodnja kot celota torej svoje obveze ni dosegla, čeprav so posamezna podjetja visoko presegla predvideno proizvodnjo. Vzroki? Delno leži krivda na tehničnih ovirah in sezonskih značajih nekaterih vrst industrije, delno pa je krivo tudi to, da so nekatera podjetja pokazala premalo odločno naraščajočega dosegla svojih obvez. Precejšen vpliv na skupno industrijsko proizvodnjo je imel lanski požar v rudniku Kanjarica pri Črnomlju. Rudniki nekovi in proizvodnja gradbenih materialov sta dve vrsti sezonskih strok. Celotna proizvodnja lanskega leta se niso v celoti aktivirane v Novotoku, ki zdaj opremlja novo prednico v Hrtkolu. Moto montaža v Novotoku zaradi tehničnih ovir še ni dosegla predvidene ravni proizvodnje, v živilski industriji pa je velika ovira investicijsko vprašanje. Proizvodnja sadnih sokov je namreč mnogo dražja kot proiz-

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Splošno mnenje, da so skrajšanje konference na najvišji ravni niso ne dobre ne slabe. Tako nekako bi človek ocenil sedanje stanje v pogajanjih med Vzhodom in Zahodom in se najbrž — zmotil. Zakaj toliko je neznan, verjetnostnih računov in napol znanih dejstev, da je mogoče reči samo to-le: upamo, da se približujemo konferenci na najvišji ravni. Znamenja kažejo, da se približujemo, a znamenja niso vsa dobra.

Odkrito moramo priznati, da so se na Zahodu sedaj nekoliko pomajali. Predvsem je govora o ženevski konferenci znanstvenikov, ki naj bi določili metode za inšpekcijo nad izvajanjem sporazuma o ustavitvi jedrskih poskusov. Eisenhower je privolil v to konferenco v odgovor na pismo Hruščeva. To pomeni, da se Američani ukvarjajo z mislijo, da bi je poskuse le opustili, čeprav jih še niso opustili in gre ta reč zelo na trdo. Toda odstop predsednika komisije za atomsko energijo ZDA admirala Lewisa Straussa, ki je bil močno proti ustavitvi poskusov, potrjuje to domnevo.

Pač pa je na te priprave za sestanke na najvišji ravni vrzel zdaj senca Vzhoda. Začela se je spet sovražna gonja proti naši državi, ki ji daje ton in silovitost predvsem Komunistična partija Kitajske. Toda tudi prvi sekretar CK KP ZSSR Nikita Hruščev ni dosti zaostajal za Kitajci v govoru pred delegati, zbranimi na VII. kongresu KP Bolgarije. V slabo izdelanem, stilno in logično hudo nepovezanem govoru je skušal dokazati, da je Jugoslovanska Zveza komunistov revizionistična, kar kolikor to pomeni v jeziku ljudi, ki nas

bolj preveriti po njihovih odnošajih z manjšimi državami. Eden izmed glavnih napadov v govoru Nikite Hruščeva v Sofiji je bil na Jugoslavijo, ki je v prejemna kredite od Zahoda in s tem v zvezi tudi od Amerike. Bolj neresnega trenutka si Hruščev ne bi mogel izbrati za ta napad, saj je tik pred odhodom v Sofijo ponudil ZDA ogromno povečanje trgovinske zamenjave. V pismu predsedniku Eisenhowerju je Hruščev tudi

Senca z Vzhoda

rih svetovnih državnikov, ki danes mirno trdijo tisto, kar so večeraj še zanimali in obratno.

Kdaj ima vse to opraviti s konferenco na najvišji ravni, se bo kdo vprašal. Najbrž ima precej opraviti. Konferenca na najvišji ravni ima namen zboljšati mednarodno sodelovanje in utrditi zaupanje med narodi. »Kakšna naj bo koeksistenca med socialistično Sovjetsko zvezo — se sprašuje neki zahodni komentator — in kapitalistično Ameriko, če Rusija še s socialistično Jugoslavijo ne zna spoštovati načel miroljubne koeksistence, ampak izvaja nanjo ideološki in gospodarski pritisk samo zato, ker hoče ta ostati neodvisna.«

Očitno najnovije napadi socialističnega »tabora« niso ostali brez odmeva v svetu. In ker niso ostali brez odmeva, so slabo vplivali na priprave za sestanke na najvišji ravni. Zelja veselil po miroljubni koeksistenci se da naj-

O lovu, lovcih in divjačini

V 33 lovskih družinah v okraju je 649 lovccev — O problemih in nalogah lovstva v okraju so razpravljali na letni skupščini okrajne lovške zveze

O čem drugim naj razpravljajo lovci, kot o lovu, o dosedanjem gospodarjenju, o nalogah in problemih, ki se pojavljajo v zvezi s tem, ter o sklepih, ki naj pomagajo dvigniti lovstvo. Na nedavni letni skupščini okrajne lovške zveze Nove mesto so se lotili vseh teh vprašanj, za razpravo o njih pa ne bi mogli reči, da je bila izčrpana in plodna.

načrt odstrela. Za 18 srnadi je dobila 70.000 din. Nima pa urejenih odnosov s sosedno LD Podbočje in z okrajno lovsko zvezo. V Sentrupertu se lovci zelo neredno udeležujejo sestankov in prav tako neredno pičujejo priprave. LD Trebnje je kar dobra, le s poročili ni preveč točna. Sklepi družine so dobri. LD Vinica je pokazala napredek, kot tudi Žužemberšk, samo da je slednja vložila v lovišče le 1.420 din, prejela iz njega pa 34.000 din. V LD Vel. Gaber je disciplina populstila. Več članov je bilo menda kaznovanih, pa o tem niso bile izdane odločbe. LD Trebelno ne gre nikamor naprej. Nima urejene službe čuvajev pripravnikov. Od 36.000 din prejetih iz lovišča, je dala za gojitev le 5.800 din. Skupina krivolovcev v tem lovišču dela veliko škodo, vendar družina nič ne ukrene proti njim. Iz LD Velika Luka ni poročil, zato ni znano, kako gospodarijo. Kdo bi jim verjel, da so za uplenjeno divjad dobili le 1.800 din.

Lep uspeh družine pa je lovska kočja v Zagradcu, ki so jo zgradili lani. Na Dvoru so lovci opravili občni zbor silno hitro, brez razprave in sklepov. Pri lovski družini Gorjanci nadzor ni odbor sploh ni delal. Za 11 srnadi so izkupili le 4.850 din. Iz Gradca prihajajo poročila slišna redko, nimajo družinskega razsodišča, prav tako menda ne potrebujejo nadzornega odbora, ker ga niso izvolili.

Podobno stanje je tudi v ostalih družinah; vseh je v okraju 33. V njih je 649 lovccev, 24 več kot pred enim letom.

In divjad? Če so poročila točna, potem je v naših gozdnih 50 komančinov, 3 gamsi, 90 jelenov, 4.568 srnadi, 8.267 zajcev in druge divjadi. Divji prašiči v statistiki niso zajeti. Za škodo po divjačini, predvsem prašičih in medvedih, je bilo izplačano 761.000 din. Prašičev je bilo uplenjenih 44. lisic 418, srnadi 100, zajcev 1.994, 3 jeleni, en gams, 72 pižmov, 51 jazbecov, itd. Številno zajcev upada, poginove je med njimi čedalje več. Lovci so med drugim uničili tudi nad 3.600 srnec, vran in šoj ter 439 krugaljev. Med uničene škodljivce so lovci lani pristieli tudi 641 klatečih se psov in 1.036 mačk, ki so jih postrelili.

Lep napredek je pokazala LD Kostanjevica, ki je uresničila

ne ve, kje se bo to ustavilo in se nam bližajo Hooverjevi časi. Eisenhower in Dulles nas troštajo, da nas bodo s svojo zavzetostjo politiko izvelikli iz depresije, tlegleda pa, da so že zakasnil, ker je vsak dan slabše.

S pozdravom, Matija Bahor

V TEM TEDNU NABIRAMO:

Cvet bezga osutega (200 din), kamilice — samo cele glavice brez pecljev (600 do 700 din), lipe (220 din).

List slizenovca (180 din), hribovske rese (500 din), godnje jagode (100 din), smarnice brez pecljev (120 din), melise (140 dinarjev).

Rastlina hribske rese (250 dinarjev), vodne kreše (140 dinarjev), jetičnika (105 din), njivske mačeha (110 din), krvavega mlečka brez debelejših stebel (90 din).

Korenine regrata (110 din), baldrijana (260 din), habata — smrdljivi bezeg (36 din).

Lubje češminovih korenin (165 dinarjev), krhliča (54 din).

Plodovi suhe borovnice (440 dinarjev), seme jesenskega poljeska (290 din).

Obvestilo: Nabiralci, pohitite z nabiranjem bezgovca in lipovega evčja, ker bo zaradi vročine izredno hitro odevetelo!

RAZPIS INDUSTRIJSKA CEVLJARSKA JLA V ZIREH

razpisuje sprejem učencev v I. razred za šolsko leto 1958/59. Kandidati za vpis morajo imeti sledeče pogoje:

1. Dovoljena najmanj 2 razreda gimnazije ali 6 razredov osemletke.
 2. Starost od 14 do 18 let.
 3. Kandidati morajo biti telesno in duševno zdravi.
 4. Pred sprejemom morajo opraviti sprejemni izpit iz slovenskega jezika in matematike iz učnega programa L in II. gimnazije ali V. in VI. razreda osemletke.
 5. Sprejemni izpit bo na koli dne 4. septembra ob 8. uri.
 6. Lastnoročno pisano prošnjo, ki jo je vložil najkasneje do konca julija in razpisovalno šole in kolektivni kolektiv (kolik za 30 din), je treba priložiti naslednje listine:
 1. Zadnje šolsko spričevalo.
 2. Rojstni list.
 3. Kratek življenjepis kandidata z opisom promocijskega stanja.
 4. Zdravniško spričevalo.
- Za učence iz oddeljenih krajev bo nudila šola v internatu prejemajo mesečno oskrbo. Učenci prejemaajo mesečno nagrado po obsejnih predpisi. Učenci se lahko odložijo za pouk ročne izdelave obute ali za kombinirani pouk ročno-strojno izdelave obute. Učna doba traja tri leta, po dovršeni šoli dobi učenci takojšnjo zaposlitev.

Naš obisk

Ob cesti v Zobjo vas je zrasla Moto montaža, tovarna avtomobilov. Bliski varilnih aparatov, robot strojev in delavci, ki se vsako jutro in popoldan zrinjajo skozi vhod, vse to je postalo del življenja našega mesta. Danes vam predstavljamo Franca Podražaja, ki delava Moto montažo, ki dela že od prvih dni tam in z njo vred raste in se razvija.

ne dele za domačo proizvodnjo, pa tudi za zunanjo naročila. Dela je dovolj. Kapacitete delavnice so v celoti izkoriščene. »In Moto montaža kot celota?« »Marsičena nam še manjka, predvsem prostorov. Kolektiv je že na račun gradenj odpragal delitvi dobička. Zdi se mi, da kaže družba premalo razumevanja za naše težave. Tako so

»Doma sem iz Rumanje vasi pri Straži. Oče je bil delavec, delavec sem tudi jaz. 1946. leta sem se šel učiti ključavničarske obrti. Po pomočniškem izpitu sem se še naprej strokovno izpopolnjeval. Vedel sem, da je za napredek potrebno znanje. Bil sem na galvanizacijski praksi v Kočevju in nato prezel galvanizacijski obrat novomeškega »Kovinarja«.

Ko je bil ustanovljen Agroservis, zarodek današnje Moto montaže, je leta od »Kovinarja« prevzel galvanizacijski obrat. Tako sem pričel delati pri Agroservisu. Nato je začela rasti Moto montaža. Šel sem na galvanizacijsko prakso še v Maribor, da bi se bolj izpopolnil. Zdaj sem vodja galvanizacijskega oddelka v tovarni.«

»Kako ste zadovoljni z delom?«

»Lahko se pohvalim. Naša delavnica je med najbolj opremljenimi galvanizacijskimi delavn. v državi. Počasi smo jo modernizirali. Izdelujemo vse kromira-

»Kako pa doma?«

»Imam ženo in enega otroka, sinčka. Prostega časa mi ostane zelo malo in marsikateri dan preživim v tovarni. Prebrisan pa sem, da bo kmalu boljše, ker vem, da bomo le z delom, ki ga opravljam, dosegli boljše življenje.«

»Kako pa doma?«

»Imam ženo in enega otroka, sinčka. Prostega časa mi ostane zelo malo in marsikateri dan preživim v tovarni. Prebrisan pa sem, da bo kmalu boljše, ker vem, da bomo le z delom, ki ga opravljam, dosegli boljše življenje.«

»Kako pa doma?«

»Imam ženo in enega otroka, sinčka. Prostega časa mi ostane zelo malo in marsikateri dan preživim v tovarni. Prebrisan pa sem, da bo kmalu boljše, ker vem, da bomo le z delom, ki ga opravljam, dosegli boljše življenje.«

Notranjepolitični tedenski pregled

Tokrat: potrošniški sveti

Na nedavni letni skupščini Stalne konference mest, ki je bila v Beogradu, je posebna komisija razpravljala o delu potrošniških svetov. V več kot tridesetih tisočih prodajalnih smo doslej izvolili v vsej Jugoslaviji le nekaj več kot 800 potrošniških svetov. Na posvetovanju so ugotovili, da znatno število ustanovljenih potrošniških svetov ne dela dobro. Osnovni vzrok za nedelavnost potrošniških svetov je v tem, da veljavni zakonski predpisi ne urejajo dovolj podrobno njihovih nalog, sestava, ne določajo prav in odgovornosti. Zato je konferenca sklenila, da je treba čimprej sprejeti nove zakonske predpise, ki bodo upoštevali pridobljene izkušnje ter precizno odredili naloge teh organov v trgovini. Seveda, to ne bo enostavna stvar, saj so bila glede tega tudi na omenjeni komisiji mišljenja precej deljena. Nekateri namreč niso upoštevali, da delavskega upravljanja v trgovini ni moč ukiniti, zato ne pride v poštev predlog, da bi uvedli v trgovini družbeno upravljanje podobno kot v zdravstvu in drugje.

Glede tega je zanimiv predlog tovarnišev iz Makedonije. Po njihovem mnenju ni bilo treba uvesti v trgovini nekakšen dvodoljni sistem. O vseh važnejših stvareh, zlasti pa o uporabi ustvarjenega dohodka bi na ločenih sejah vselej razpravljala oba organa. Predloge delavskega sveta in potrošni-

škega sveta posamezne trgovine bi vsklajevali na skupnih sejah. V kolikor bi v posameznih primerih ne prišlo do soglasnih sklepov, bi naj o tem odločali drugi organi, na primer občinski ljudski odbor ali pa okrajna trgovinska zbornica. Tako bi o vseh stvareh odločala oba organa enakopravno. Potrošniški sveti bi lahko razpravljali tako o gospodarskem načrtu trgovine kot o uporabi ustvarjenega viška, o kalu, o oblikovanju cen itd. Po predlogu tovarnišev iz Makedonije naj bi ostala stvar delavskega sveta le notranja razdelitev sredstev za osebne dohodke. Ta predlog je tudi na posvetovanju zbudil precejšnjo pozornost in pri sprejemanju novih predpisov bi te misli kazalo upoštevati.

Se več zanimanja je vzbudil tako imenovani »ljubljanjski predlog«. Po tem predlogu naj bi trgovina z največ najširšimi prehrabnjenimi artikli poslovala kot uslužnostna dejavnost, podobno kot poslujejo nekateri druge javne službe. Taka organizacija trgovine je vezana tudi na izgradnjo sodobnih, dobro opremljenih lokalov in v taki trgovini naj bi uvedli popolno družbeno upravljanje. Tudi o tem predlogu bo treba razpravljati, čeprav bi lahko tak trgovino uvajali le v nekaterih mestih, kjer je preskrba že dobro organizirana. Soodločanje o uporabi ustvarjenega viška bi lahko postalo osnovna vzpod-

buda za boljše delo potrošniških svetov. Toda prav tako bi bilo treba vračati potrošnikom del ustvarjenega dohodka v obliki ristorna. Udeležba potrošnikov pri razdelitvi dohodka bo gotovo povečala zanimanje za delo teh organov. Ob veljavnem načinu razdeljevanja dohodka bi bila sredstva za te namene neznanata. Zato so zbrani predstavniki jugoslovanskih mest predlagali, da bi za trgovino uveljavili drugačno razdelitev dohodka. Edino to bi omogočilo izplačevanje oziroma tolikšno udeležbo potrošnikov pri delitvi ustvarjenega dohodka, da bi to predstavljalo resnično vzpodbudo za sodelovanje v organih družbene kontrole. Drugačna delitev dohodka je v tem primeru potrebna tudi zato, ker bi sicer lahko trgovina izplačevala ristorno (del dobička) le v tem primeru, če bi povisala cene. To pa bi bilo prekladanje denarja.

Tudi v trgovini na debelo bomo uvedli družbeno upravljanje. Tega ne preprečujejo niti sedaj veljavni predpisi, zato bi lahko ta predlog že uresničevali. V družbeno upravne organe v veljavni bi izbirali del predstavnost iz podjetja, del pa bi jih določeval občinski ljudski odbor. Po drugem predlogu bi bili v teh organih družbene kontrole in upravljanja razen predstavnikov podjetij, predstavniki trgovinske zbornice, predstavniki trgovskih podjetij, ki kupujejo je v veljavno in oredstavniki ljudskega odbora.

To je le nekaj predlogov, ki pa jih bomo uresnili le takrat, če se bodo štindikati, Socialistična zveza, trgovinske zbornice, zlasti pa sveti za tržišče pri okrajnih in občinskih voljavcih za delo potrošniških svetov.

UPRAVA ŽITNIH SILOSOV LRS Ljubljana, Likozarjeva 5

razpisuje javno licitacijsko prodajo

zidane stanovanjske barake ob cesti pri silosu v Straži pri Novem mestu.

Zastidna površina obsega 174 m². Baraka je krita z opeko. Izklicna cena je 350.000 din.

Licitacija bo v torek, 8. julija 1958, ob 10. uri, dopoldne na licu mesta.

Pravico licitiranja imajo gospodarstvene organizacije, ustanove, zavodi in privatniki.

Interesenti, ki se bodo udeležili licitacije, morajo prineseti s seboj pooblastilo in bančno jamstveno pismo ali denar v gotovini, zaradi položitve predpisane kvacije. Privatnik, ki bo izlicitiral omenjeno barako, mora licitirano ceno plačati takoj.

Kupec mora stavbo podreti in material odpeljati v 14 dneh po licitaciji.

Gostinci in turizem »Ho-ruk za Slovence!«

Pismo III. novomeške MDB »DUŠAN JEREB-STEFAN« iz Bobovce

V okraju, ki se mu odpira z novo avtomobilsko cesto Ljubljana — Zagreb velik razmah domačega in tujega turizma, vloga 132 gostinskih obratov danes ni več samo to, kar je bilo takoj po vojni. Lani so gostinska podjetja (med njimi je 16 splošno družbenih obratov, 9 jih je last družb, organizacij, 5 je združenih, 8 jih ima paviljni obrat, 114 gostilni, 6 gostiln pa je v rokah zasebnikov) imela 339 milijonov din prometa. Delež je panoge v narodnem dohodu kraja dosega zdaj res šteje 1,26 odstotka, vendar pa predstavlja bistveni, sestavni del zadovoljenja človekovih vsakodnevnih potreb. Turistični promet domačih gostov je bil lani v primerjavi z letom 1956 sleer za 12,3 % manjši (obisk inozemskih turistov za 13 %), podležala pa se je doba prebivanja turistov v okraju, tako da je bilo število nočnih večje za 17 oz. za 5,8 %.

Docela nove pogoje nadaljnjemu razvoju turizma na Dolenjskem prinaša avto cesta, ki bo odprla Dolenjsko domačemu in tujemu svetu. Če je bilo leto 1957 — kot so tu ugotovili na 6. rednem letnem občnem zboru Okrajne Gostinske zbornice — za razvoj gostinstva na Dolenjskem najuspešnejše, je treba k temu vendarle takoj tudi dati, da razvoj te pomembne gospodarstvene panoge se zdaleč ni povsem zadovoljiv. Posledice naše prejšnje nerazvitega obnove tudi na tem področju. Slaba prometne zveze (počasna železnica, premalo avtobusov, zastarele ceste in pod.), so domačega turista dosegajo odražale od Dolenjske. Menda bo kar držalo, da vsaj polovica Ljubljancov ne pozna Dolenjske, vsi pa dobro vedo za Gorenjsko. njene lepe ceste in naravne lepote. Zdj se položaj spreminja; lepote in znamenitosti Dolenjske se bodo odprle široko, mu krogu domačih turistov.

Na povečan obisk — zanj bo potrebna predvsem načrtna turistična propaganda, gleda katero smo še vedno zelo šibki! — pa se je treba pripraviti, če zdaj šlo za nadaljnji razvoj turizma in za ureditev naših gostilnišč je zato skupna dolžnost vseh čimteljev, ki odgovarjajo za gospodarski dvig okraja.

Največ dela odpada pri tem razumljivo za gostince in občinske ljudske odbore. Med temi je žal še vedno precej nerazumevanja in hladen, zgolj »računarskih« odnosov mesto prepotrebne stalnega sodelovanja. Brez povezave in medsebojnega razumevanja v gostinstvu ne bomo šli naprej.

Navzlic vsem opombam in kritiki lahko še vedno znova ugotovljamo, da v podeželskih gostilniščih potnik ne dobi tople hrane. Prenočišč posod pri-

vejo in desno vzdolž nove ceste bo še hitro in daleč naokrog. Za vse to pa je spet potrebno stalno sodelovanje gostincev in občinskih ljudskih odborov. Sem sodi nadaljnja vzgoja gostinskih kadrov, boljša tehnična ureditev obratov, pomoč gostincem s krediti in pametna davčna politika (nekateri ObLO vidijo v gostinskih podjetjih samo ključ za privajanje dohodkov, s tem pa kratkovidno spodkopujejo tla razvoju turizma!), široka in kulturna propagandna dejavnost turističnih društev, nemotena preskrba gostišč, ureditev družbene prehrane (abonentov še še marsikje vedno le

Ho-ruk, ho-ruk, ho-ruk, za Slovence! Voznja na vlakku je že predolga. Kdaj bomo že pršli na mesto! Kje bomo izstopili, kako bomo nadaljevali pot? Mnogo, mnogo vprašanj, na katera nisem znal odgovoriti. Janca, zaigraj na kitaro in zapoj, kako si izbiral ženo! Le igraj in poj, želimo ti, ker si dober fant, da ti res žena zgradi hišo. In spet fantje in dekleta, zapojejo! Cas je mineval in ni bilo več vprašanj.

Izstopimo! Podsedim! Kaj že zdaj? Da, tu bomo presedli na ozko tirno progo. Ali se bomo vozili v kurnikih? Komandant našelja »Joža Vlahovič« iz Bobovce se pozdravi s komandantom naše brigade in z brigadirji. Na vlakku sem govoril z vlakovodjem, ki je dejal: »Najviše volim Slovence, oni znaju sve tako lepo i dostojanstveno razgovorati s nama«. Nato predrami komandanta naselja, ki že štiri noči ni zatisnil očesa, ker je bila izmena brigad. Prijazen vlakovodja je ustavil vlak kar med postajami.

»Tam je naše naselje,« reče komandant. »Poglej, mi reče, »brigade v naselju že vedo, da prihajate«. Naenkrat je preko 300 brigadirjev Brčanske, Titovo—Užičke in Gospičke brigade zavpilo v pozdrav hu-ruk! Ho-ruk za Slovence! Vzkliči se dolgo niso polegali. Kmalu nato smo že dobili okusno in tečno večerjo. Vse je bilo lepo pripravljeno.

V ponedeljek smo bili nestrpni. Kje bomo delali? Kakšno delo imeli? Ali bomo prvi dan dosegli normo? Komandant smo brali z očji: šlo bo! Namestnik komandanta tov. Lado, absolvent tehnične fakultete, je bil bolj brezskrben; on je že vedel, kako bo razporedil delo. V brigadi je 83 mladincev in mladink. Komandant je z brigadirji zelo zadovoljen. »Vsaj petkrat morate biti udarni,« nam prvi, misli pa si: ko bi bili le šestkrat.

Popoldne gremo prvič na delo. Po četrtursem delu ne bi nihče mislil, da so to novinci. Skrbni intendant Gustel mi pove, da brigada dosega normo 150 odst. Vesel in ponosen sem nanjo. Le zakaj nisem mogel z njimi, zakaj moram ostati prav jaz v naselju kot dežurni, ko je šla naša brigada prvič na delo?

Okoli pol osmih sem bil že prav nestrpen, kako je z uspehom. Kje so? Gledam in čakam. Saj bi že morali biti tu! Kmalu zasledim slovenske zastave in

slisim pesem »Hej brigade«. Stečem proti njim. Srce mi je poskakovalo od radosti in ponosa. Lado mi pove, da smo dosegli normo 253 odst.! Kar poskočil sem od veselja in najraje bi vse objel. Brigadirji so bili ponosni in kajpak tudi veseli. Dogovorili smo se za sejo štaba. Takoj po večerji smo se zmenili, koga bomo pohvalili. Komandant je izrekel pohvalo vsem, posebej

V Dubrovniški brigadi, ki se je nahajala v mladinskem naselju »MILOVAN ŠARANOVIČ« v Lukovku je komandant brigade ponudil nekemu brigadirju čin deseterja. Brigadir pa poudarje ni hotel sprejeti, češ da ga lahko samo general Rade Hamovič degradira, ker je imel v JLA med služenjem svojega roka čin starejšega vodnika ... (IZ MLADOSTI)

pa je pohvalil brigadirje: Miho Volka, Stefko Pavlin, Alojza Lužarja, Ivana Pivka, Marijo Petrič, Jožeta Potočarja, Marijo Antončič, Staneta Brusca, Jožeta Cindriča, Poljeta Bahorja, Alojza Klemenčiča in Marijo Lenart.

Štab je nato obravnaval probleme dela in delovišča. Ljudje so zelo dobri, le orodje je slabo. Seji je prisostvoval tudi sekretar OK LMS tov. Jože Hartman. Tudi on je bil z nami zadovoljen in upa na najboljšo. Lojze Klemenčič je poročal, da je zbral že 118 prijav za tečaje.

Stane Zula
Komandant III. novomeške
MDB »Dušan Jereb — Stefan«

Zdaj bo dovolj vode

Področje okoli kmetijske šole Grm in Šmihela sta bili do zdaj slabo oskrbovani z vodo. Dosedanji vodovodni odcepki iz križišča Gubčeve, Trdinove in Skaličeve ulice na Grmu ni mogel pri povečani potrošnji vode v samem mestu odvajati dovolj vode omenjenima področjima. Zdaj so očistili odcepke s cevjo, ki je napeljana direktno iz zbiralnika na Grmu.

Okolica kmetijske šole Grm in Šmihela bosta zdaj prejemala zadostno količine vode, s čimer bo ustrezno vsem prebivalcem, posebno pa gospodinjim.

Nagrade bodo izplačane!

To smo napisali pred 10 dnevi. Medtem pa je Zvezni izvršni svet na svoji seji v preteklem tednu sprejel več predpisov s področja gospodarstva. Med drugim je tudi dodelil Zvezi kmetijsko-gozdarskih zbornic iz gospodarskih rezerv federacije znesek do 525 milijonov dinarjev za plačilo nagrad kmetijskega nagradnega tekmovanja v letu 1957. Nagrade bodo torej izplačane, zavlaščanje ureditve tega vprašanja je pa medtem vendarle povzročilo med pridelovalci precej uganjanj in kritike, kar se je poznalo tudi v prijavah za letošnje tekmovanje.

V Prečni gori!

V nedeljo, 25. maja okrog 10 ure se je gospodarsko poslopije Franca Štamfelja v Prečni gori zavilo v gost dim. Gori Oganj! Kmalu po danem signalu so pridrveli gasilci. Deseter si je ogledal goreče poslopije, na hitro naredil načrt in dal potrebna povelja za napad in obrambo ogroženih objektov. Cevi so se razvile, motorika je zapela in voda iz Temenice je po ceveh stekla v hrib in se spoprijela z ognjem. Požar je bil pogasjen, sosednja poslopija obvarovana ognja.

Med gašenjem se je zbralo precej mešanov, ki so opazovali akcijo gasilcev. Deseter je postrojilo urnemu borcu za delavske pravice tovarišu Djuro Salaju.

Iz govora tv. predsednika smo posneli, da se je društvo povečalo. Ustanovili so mladinsko deseterino, ki jo tvorijo sami vajenci — bodoči strokovnjaki podjetja, posebno so zbrali žensko deseterino, ki jo tvorijo prav tako mladinke — delavke. Povečanje društva z mladino je velik uspeh, saj se marsikje menijo, da je gasilstvo najti pot, ki je dovolj zanimiva, da je mladino pritegnila v svoje vrste v Novoteku jim je to lepo uspelo.

DeKa

Najdražje drevo v Jugoslaviji

V državnem gozdu pri Zavrtovcih v Bosni so leta 1925 našli nekaj jesen, o katerem sodijo, da je do sedaj najdražje plačano drevo v Jugoslaviji. Drevo je spadalo med tiste redke jesene, katerih furnir daje fantastične šare, podobne cvetovom.

Ta jesen je kupilo neko gozdno podjetje in plačalo zanj 17.000 din od kubika — skupaj 1.900.000 din. Za ta denar se je takrat v Beogradu lahko kupilo veliko zgradbo.

Vsem bivšim kurirjem TV stanic!

Priljubljeni odbor za izdajo Kurirskega zbornika poziva vse kurirje bivših televizijskih TV stanic, da sporočijo na spodnji naslov, če imajo na razpolago kakršnokoli zgodovinsko gradivo v zvezi z njihovim udeleževanjem na TV stanicah (fotografije, lističe, oblike, nahrbtnike, orožje, orodje, vpisne knjige za dostavo pošte, kurirska pisma z oznakami in sprejema na nahrbtni strani, propusnice, dnevnike, prevozna sredstva in podobno). Ker pa so verjetno propadli nekateri predmeti, ki so omogočili prenos pošte preko rek, železnic in sicerov, sovražne postojanke, želimo, da bi jih kurirji natančno opisali. Po takih opisih bi jih bilo možno obnoviti in ohraniti za bodočnost.

Te predmete bo odbor potreboval za zgodovinsko kurirsko razstavo, ki jo pripravljata muzej NOB v Ljubljani. Razstava bo verjetno že letos. Sporočite tudi, če ste imeli pripravljene te predmete odslopati, odprdati ali dati začasno na razpolago.

Prepričani smo, da boste radi ustregli našemu pozivu in s tem obogatili že doseženo zbiranje. Tako boste pomagali čim bolj zanesljivo dokumentirati našo skupno borbo tako za Zbornik, ki ga pripravljamo za izdajo, kakor tudi za kurirsko razstavo.

Dopolnite našo listo na: Pripravljali odbor Kurirskega zbornika pri Glavnem odboru Zveze borcev — Ljubljana, Erjavčeva 18

MOČ NAVADE

Na nekem predavanju o zdravstvenem prosvetljanju v mladinskem naselju »BORIS KIDRIČ« v Zgorjem Kronovem je kuharica naselja zaspala. Po končanem predavanju jo je nekaj brigadirjev hotelo zbuditi. »Ni repete, ni...« je zamoljajala zmedena in hapol prebujena kuharica, brigadirji pa seveda v smeh.

(IZ MLADOSTI)

Pri krompirjevih rekorderjih

Kaj pravita o pridelovanju krompirja Ivan Čeh in Franc Fink iz Gornjih Ponikev pri Trebnjem, lanska zvezna zmagovalca v tekmovanju za visoke hektarske pridelke

»Suša bo, ko bi le bil dež,« se pogovarjajo kmetje in zaskrbnjeno pogledujejo v nebo in na zemljo, ki je že počasaj pričela pokati.

Obiskali smo Ivana Čeha in Franca Finka iz Gornjih Ponikev pri Trebnjem. Oba sta dosegla v lanskem tekmovanju v pridelku krompirja doslej največji donos v FLRI. Ivan Čeh je še mlad, toda kljub temu napreden kmetovalec:

»Pred posevkom krompirja sem na površini gojil koruzo-repo in kolerabo; zemlja je srednje težka ilovka. Analiza je pokazala kislost in pomanjkanje kalcija, zato sem gnojil predvsem s Thomasovo žlindro, ki sem ji dodal kalijevo sol in nitromonkal (700 : 450 : 400 kg).

V jeseni sem seveda njivo preoral in pognojil z uležanim hlevskim gnojem. Med vsaj rastjo sem posevek stalno kontroliral, izločal bojne rastline, škropil proti plesni in klorodardju. Krompir sem dvakrat branal, preden je sklilil, in enkrat, ko je bil že v rasti, okopal enkrat ročno in enkrat z okopalnikom in dvakrat strojno osipal. Protiko-radarju sem škropil triklat z lindan oljem, dvakrat pa proti plesni; z galico. Povem vam, da sem marsikatero uro prebil na njivi, da sem šel včasih tudi do osemkrat na dan pogledat, kako raste.

Spomladanski mrz krompirji ni škodil, saj pravilo: »če mrz dobi krompir, še eno klet na prav.« Ko sem v jeseni krompir izotal, se je res pokazalo, da bi potreboval še več kot eno novo klet. Pridelal sem ga 67 tisoč kg na hektar.

»Zakaj ste, po vašem mnenju, dosegli tako visok pridelok?«

»Za skozj se bavim z naprednim kmetijstvom. Delaj sem ekološki polizkus s krompirjem, tako da sem posadil 12 sort krompirja in ugotovil, katera sorta je za mojo zemljo najboljše. Ze dve leti prej sem prideloval semenski krompir za semenarstvo. Dal sem zemljo v analizo in tako ugotovil stopnjo kislosti. Nato sem lahko uporabil najprimernejša umetna gnojila v pravih količinah in kar je najvažnejše, ob pravem času. Posevek sem stalno kontroliral. Razen prakse so mi pomagali tudi kmetijski tečaji, ki sem jih obiskoval: tedenski tečaj v kmetijski šoli Grm, teden-ski tečaj v Novem mestu in štirimesečni zimski tečaj v Trebnjem.

Pohvaliti moram tudi ing. Lovka, ing. Linznerja in tov. Češarka, ki so nam vsem veliko pomagali. Še v letih pred tekmovanjem. Večkrat so prihajali k nam in se z nami lepo po domače pogovorili o vseh vprašanjih s področja kmetijstva, ki so nas zanimala.

Razen tega pa je bilo tudi vreme lani ugodno in je bila v naši dolini prava krompirjeva letina. Priznati pa moram, da me je stalo mnogo truda, da sem dosegel takšen uspeh.

»Torej ste zadovoljni?«

»Seveda sem, spridelkom! Ne velja pa to za nagrade. Se danes, ko je preteklo že več kot 8 mesecev, odkar smo krompir pospravili, nisimo prejeli obljubljenih nagrad. Marsikateremu kmetu je vzelo to vso voljo do

Taka ugotovitev je gotovo popolnoma utemeljena in pravilna, namreč v pogledu organizacije odkupa.

Posebno poglavje pa so nagrade. Novice, češ da so nagrade izplačali po vsej Sloveniji in na Hrvaškem, samo v Novem mestu ne, škodljivo vpliva na kmetje, ki so tekmovali. Mogoče je, da take vesti tudi kdo zlonamerno širi. OZZ Ljubljana je res izplačala nagrade za pridelke krompirja vsem, ki so dosegli določeni hektarski donos. Vendar je za izplačilo nagrad posodila svoja lastna sredstva in bo posojilo obračunala, ko prejme denar od tekmovalne komisije. Novomeška OZZ pa za to žal nima zadosti lastnih sredstev.

Ni dolgo tega, kar sem srečal v Glavnem štabu MDB na Olovcu tovariša Miča Prečica, odgovornega za Ljudsko tehniko pri Glavnem štabu. Rad mi je odgovoril na postavljena vprašanja.

»Kolikoli tečajev ste doslej že organizirali?«

»Za celo vrsto! Avto-moto, traktorjski, foto-amaterski, radioamaterski, modelarski, kino-operaterski in gradbeni tečaj.«

»Kakšen pa je odziv brigadirjev?«

»Tajčen, kot ga sploh nisimo pričakovali. Mislim, da ne bo mladince, ki bo prišel iz brigade, da ni opravil vsaj enega tečaja. Največ jih je prijavilo za avto-moto in traktorjski tečaj. Tu smo morali število prijavljenecv celo zmanjšati zaradi pomanjkanja kadra, pri tečaju z Mopedom pa zaradi tega, ker se mnogi še ne znajo voziti s kolesom. Zato smo organizirali tudi kolesarski tečaj.«

»Kje vam je najbolj uspelo razgibati delo?«

»Najbolj organizirano delo je v naseljih v Mačkovicu, Korošički in v Bobovci. Tam imamo precej dober strokovni kader, hkrati pa tudi več tehničnih pripomočkov. Najbolj sem zadovoljen z delom v Mačkovicu, kjer so traktorjski tečaj že končali.«

»Vam pri delu kda pomagata?«

»Ne morem se pritožiti, da nam nihče ne pomaga. Avtomoto zveza Jugoslavije nam je priskrbela strokovno literaturo. Ljudska tehnična Slovenija in Hrvaške sta pokazali svojo pripravljenost za delo. Tudi dolenski avtomoto društva so nam priskrbela na pomoč s svojimi predavatelji.«

Foto: Franjo Medar Slavko Dokl

Nova generacija na odru

Ob nastopu dramske družine MPD »DRAGOTIN KETTE« novomeškega učiteljskega

Dramatski odsek PD Dragotin Kette na novomeškem učiteljskem je v okviru proslav ob desetletnici ustanove uprizoril 4. junija dramo v treh dejanjih »Jezusovi apostoli«, ki jo je po motivu romana Leonharda Franka napisal J. J.

Ti podatki, suhoparno napisani, ne morejo označiti vtisa, ki ga je za mladi kolektiv dramske sekcije na učiteljskem napravil na gledalce. Ti so verjetno po večini bolj iz vpljudnosti kot iz pričakovanja kulturnega užitka napolnili dvoran. Upal pa bi si trditi, da je bila ta vpljudnost nagrada z močnim doživljem odrske umetnosti.

K temu vtisu je pripomogla gotovo izbira pravega dela. Teško bi bilo najti za mlad igralski kolektiv, ki se skuša izoblikovati pod spretno roko režiserja pedagoga v bodoče nosilce odrske kulture med našim ljudstvom, bolj primerno delo. V zadnjem času opažamo da nas bolj približa resničnemu življenju odrsko delo, prirjeno po umetniškem izražanju, ki ga veže stilizira-

na forma drame. Spretna režiserjeva roka ima tu veliko več svobode pri izbiranju sredstev, ki naj pričarajo gledalcem pogled v resnično življenje.

In ravno ta pogled v resnično življenje je pustil v gledalcu »Jezusovih apostolov« tako močan vtis. Skrbno izdelana scenerija, ki so jo pripravili učiteljski kolektiv pod vodstvom strok. uč. Marjana Kukca, in dobra scenska razsvetljava kakor tudi nemaskirani igralci, so ob odprtju zastora takoj napravili vtis resničnosti.

Sredi zombardiranega mesta Würzburga v srednji Nemčiji je prikazan kočček razvalin, v katerih so si mladi fantje, nezadovoljni z obstoječim redom, ustvarili tajno družbo »Jezusovih apostolov«, da pomagajo najbednejšim. Zela, da se sprimemo z nevarnostjo in privrjeni čut, da je treba pomagati sočloveku, ki si ne bogljive v težkih razmerah ne zna pomagati sam, je združila mlade fante v tesno povezan kolektiv, ki z zanosom izvršuje svoje poslanstvo — jemati onemu, ki ima vsega v izobilju in da jati temu, ki je potreben.

Teško je mladim ljudem, ko jim obravnava pred sodiščem odpre oči, da je njihovo plemenito delo bila samo otroška igra — in da jih sedaj, ko je

prišlo to spoznanje, čaka resno delo v družbi, da bi jo preobrazili...

Režiserju prof. Tonetu TR-DANU je uspelo ohraniti v celotnem igralskem kolektivu prirodno izražanje in ubranost tudi v množičnih prizorih, čeprav so nekateri izmed sodelujočih priče nastopali na odru. Vloge so bile dobro izbrane po značajih igralcev samih, kar je olajšalo naravno igranje. Tudi vključitev prostora v dooran v igro je prispevala k vtisu prirodnega dogajanja.

Posebno prepričljivi so bili v svoji igri Peter, poglavar tajne družbe (UROS DULAR, skladišnik Matej (JOZE MRVAR), Andrej, njih rival poglavarja (FRANC SALL), sodnik sin Juda (MATIJA KOCE) in Tadej s svojo preprosto zagrizenostjo (STANE PECNIK). Tudi sin Judovskih star-

šev, sirota Janez (EDO ZGONC) je v prizoru pred sodiščem, ko spozna morilca svojih staršev, pretresljivo zaigral. Dobri so bili v podajanju odraslih vlog sodnik Lieban (VLADO PODGORSEK), jetični bolnik Hohlfuss (SLAVKO VIDENIC) in verižnik, bivši esesovec Zwi-schenzahl (FRANC VIDEONIK). Edino žensko vlogo deklice Katarine je skladno z ostalimi dobro zaigrala MIRA DAROVEC, ki je s svojo prirodno zadrego, ki pa je v odločilnem trenutku pred sodiščem prešla v odločen nastop, napravila prijeten vtis.

Dramatska sekcija na učiteljskem v Novem mestu je s to uprizoritvijo dokazala visoko raven svojega dela, za kar ji gre vse priznanje z željo, da bi v tej smeri razvijala svoje delo tudi v prihodnje.

N. K.

Na koše smeha je vzbudila med več kot 1500 gledalci živahno sestavljena igra pionirjev z žogami in klobučki, s katero so nastopili na tolednem nastopu novomeškega učiteljskega vladnice v nedeljo, 1. junija, na Lokih

Prosvetno društvo MIRAN JARC v Crnomlju je pred kratkim nastopilo doma s »Prevaranim soprogom« Mollera, ponovilo pa ga je medtem tudi na gradskem odru. Kjer so crnomljski igralci poželi prav tako velik uspeh. Na sliki: po zaključni sceni v Crnomlju.

Sestanek nekdanjih maturantov novomeške gimnazije

Na pobudo Kluba dolenjskih visokošolcev, ki je obnovil delovanje takoj po vojni, je bil sestavljen poseben odbor za organiziranje vsakoletnih proslav obletnice maturo novomeških dijakov. Letos bo ta proslava prvič 21. junija v Novem mestu. Tukajšnji predstavniki ljudske oblasti in ostalih forumov so pokazali za to skicijo vse razumevanje in jo toplo pozdravljajo.

dosedaj maturirali v Novem mestu brez ozira na letnico maturo. Prijave za udeležbo in zlasti za rezerviranje prenočišča je treba poslati na naslov:

Klub dolenjskih visokošolcev, Ljubljana, Hajdrihova 19 (Inštitut »Boris Kidrič«).

Nasvidenje v Novem mestu!

Pripravljajni odbor

Namen akcije je obnoviti tradicijo proslav obletnic maturo v Novem mestu in ob tej priložnosti prikazati udeležencem razvoj in problematiko Novega mesta in Dolenjske, ki se bo letos z avtomobilsko cesto še tesneje povežala s svetom. Odbor želj poziviti zanimanje za domači kraj pri vseh »bivših Dolenjcih«, ki so danes raztreseni po državi, pred njih pa želj tudi vzbuditi pozornost za Dolenjsko v čim širši javnosti.

Odbor za proslavo pošilja te dni vsem bivšim maturantom posebna vabila s programom proslave, ker pa je možno, da odbor ne bo vedel za nastave vseh, ki bi jih radi povabili, naj vreja za povik kot vabilo. Vabljeni so prav vsi, ki so

Književniki med pionirji

Pretekli torek in sredo so obiskali nekateri šole v novomeški občini mladinski pisatelji France BEVK, Josp RIBICIC, Tone SELISKAR in Ela PEROCI. Pionirji v Mirni peči, Prečni, Birčni vasi, Smihelu, Otočcu, Smarjetu in v novomeški osnovni šoli ter nižji gimnaziji so jih povsod prično sprejeli, toplo pozdravili in jim prinesli cvetja. Za prebrana dela so po-

želj, umetniki povsod toplo hvaležnost pozornih poslušalcev. To lahko trdimo tudi za obisk pri gojčicah kmetijske šole na Grmu.

V jesni bodo mladinski pisatelji obiskali še ostale osnovne šole v novomeški občini. Pobuda tajništva obč. sveta za šolstvo, prosveto in kulturo za obisk pisateljev je vredna pohvale in poenemanja!

Vaza in pol

V tovarni stekla v Rogiški Slatini hranijo največjo kristalno vazo, izdelano v Jugoslaviji. Vaza je visoka 110 cm in teška 40 kg.

Kaj ukreniti?

Da bi šolsko reformo uspešno izpeljali, bomo morali predvsem voditi resno politiko investicij. Občinski ljudski odbor, ki so šolstvo prevzeli, morajo imeti prosvetne referente, ki se bodo ukvarjali s šolstvom. Povečati moramo stanovanjski fond, da bi vsaj delno nudili človeka dostojno stanovanje. Inšpektorska služba bo morala predvsem s konstruiranjem pomagati občanom reševati šolske vprašanje. Posebno pozornost bomo morali v bodoče posvetiti izboru pedagoških kadrov. Predvsem bomo morali stipendirati domačine, ki bodo na Dolenjskem ostali in poučevali. Tudi to je del nalog, ki stoji pred nami.

šolstvo izdelal nov program. Kmetijsko šolstvo v sedanjih obliki ne dohaja razvoja kmetijstva.

Tečaj v gospodarskih organizacijah so največje načine poškole izobrazbe. Morali bi na nuditi več možnosti pridobivanja kvalifikacij, za kar je sedaj preveč pregrad. V rudniku Kanizarica se je lani 60 delavcev usposobilo na tečajih in seminarjih za polkvalificirane, kvalificirane in visokokvalificirane delavce. Skupni stroški so bili 180.000 din.

Vprašanje strokovnih šol in izobraževanja bomo v bodoče morali reševati v tesnejši povezavi s proizvajalci.

Odborniki so po razpravi soglasno sprejeli poročilo Sveta za šolstvo in predlog o šolski reformi, o čemer bomo še poročali.

Sklad za kadre

Iz poročila upravnega odbora sklada za kadre je bilo raz-

vidno, da so sredstva, s katerimi sklad razpolaga, sorazmerno majhna, dotacija iz republiškega sklada pa znaša samo 5 milijonov. Z razpoložljivimi sredstvi ni mogoče rešiti vprašanja gradnje vajenskih šol. Republiški odbor sklada za kadre je zavzel stališče, da je nujno rešiti vprašanje strokovnega šolstva v gospodarsko razvitih industrijskih centrih in je letos dotiral predvsem te. Odborniki so v razpravi zastopali stališče, da naš okraj hitro gradi industrijo in povečuje kapacitete ter ima zato velike potrebe po strokovnih kadrih. V republiški sklad smo prispevali 15 milijonov, prešli je 5 milijonov dotacij. Število vajencev je naraslo za 300%. Okrajni ljudski odbor mora zato v tem vprašanju zavzeti ostro stališče. Poročilo upravnega odbora sklada za kadre je bilo soglasno sprejeto.

J. M.

ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Skromen, a delaven kolektiv

O delu Zavoda za pospeševanje gospodinjstva v Novem mestu

V dveh majhnih izbah, od katerih je ena brez oken, domuje v Novem mestu okrajni Zavod za pospeševanje gospodinjstva, ki se že štiri leta trudi s prosvetljanjem žena in deklet ter si prizadeva razbremeniti zaposlene žene.

Kot so skromni prostori zavoda, je skromna tudi upravnica Milka Cesarikova; njena dejavnost je znana čedalje naokrog zlasti pa ženam. Kar hitro je stekel pogovor in tovarišica Milka je pripovedovala:

»V preteklih letih je obiskala naše tečaje preko 2500 deklet in žena, ki so nato v svoje domove vnesle nov duh gospodinjstva. Patronažne sestre, ki obiskujejo, podčeljuje, povedo, da so čisto krat presenečene, ko jim v hribovski vasi ponudijo vložene kumare ali gobice in da pri obiskih kljub poljskemu delu naletijo na čiste in pospravljene izbe in umite otroke. Brez dvoma je to zasluga naših tečajev.

Prizadevamo si tudi za čim bolj zdravo množično prehrano prebivalstva, ker se zavedamo, da bo pravilno hranjen človek na svojem delovnem mestu lahko mnogo več koristil. Priredili smo tudi seminarje za kuharice mlečnih kuhinj, za kuharice bolnišnic in raznih menz ter jih naučili sestavljanja jedilnic, kjer so upoštevali vitaminsko in kalorično vrednost jedil.

»In letos, boste nadaljevali s tem delom?«
»Storili bomo, kar bo mogoče, vendar bo dejavnost zmanjšana zaradi okrnjenega proračuna. Dobili smo 600.000 din manj kot smo računali, zato bomo morali še bolj varčevati kot doslej, tudi pri tečajih. Odslej bo morala vsaka občina, kjer bodo tečajji, kriti del stroškov, ostalo pa tečajnice.«

»Mora vaš zavod skrbeti za ves okraj, ali imate na terenu kakšno pomoč?«

»Po naših smernicah dela v okraju več centrov za pospeševanje službo gospodinjstva; v te centre je vključenih 18 strokovnih učiteljev.«

»Kaka pa delajo ostali zavodi v Sloveniji, kaj ima vsak okraj svojega?«
»Večinoma vsi so bili ustanovljeni kasneje kot naš, vendar lahko več storijo v borbi

proti zaostalosti, ker jim pomagajo domače tovarne in podjetja, pri nas pa se tako sodelovanje še ni uveljavilo. Drugje imajo zavodi tudi sodobno urejene prostore kot vzorec današnje kuhinje, sobe itd., mi pa ne moremo misliti na kaj takega, saj vidis...«

»In vaše želje za delo v prihodnje?«

»Najbolj si želimo, da bi gospodinjstvo, ki je uvedeno kot obvezna predmet v 6., 7. in 8. razredu reformirane šole, dobilo kot predmet pravo veljavo. Naše delo bo močno olajšano in materam bo veliko pomagano, če se bodo otroci že v šoli navadili ceniti obleko in obutev ter se naučili pravilnega ravnanja in čiščenja. Naučili pa se bodo zlasti ceniti domače delo, kar je osnovni namen tega predmeta. Ko bodo ti otroci postali možje

in žene, si bodo delo doma znali razdeliti in ne bodo več žene sužnje dela v družini. Učni pripomočki tega predmeta pa bodo razred, šolski vrt, dvorišče in šolska kuhinja, kjer jo imajo. Naš okraj je poslal že 6 osnovnošolskih učiteljev in Ljubljano na tečaj, da se bodo usposobile za pouk tega predmeta.«

Želimo, da bi se jim želja izpolnila in trdno upamo, da bo ta mali petčlanski kolektiv v prihodnjih letih razširil svojo dejavnost, ki je za dvig naše življenjske ravni in za boj proti zaostalosti nujno potrebna.

R. B.

Naučimo otroka plavati!

Marškatereim staršem povzročajo njihov sinček ali hčerka skrbi, ker ne zna plavati. Ob spotevanju pri vodi ali vožnji s čolnom, ki se prevrne, pride kaj lahko do nesreče, če otrok še ne zna plavati, zlasti pa, če se boji vode.

Z gumijastim obrocom ali bučami, ki jih starši navadno ovijajo okoli otrokovega trebuha, ne bomo došli dosegli, kajti brž, ko ne bo imel otrok več tega pripomočka, bo spaval na dno.

Izkušnje so pokazale, da se otrok najhitreje nauči plavati, če se v primerno plitvi vodi navadi raznih spretnosti: broditj po njej, sprva do kolena, pozneje do pasu in višje, pljuščati, brizgati, sedeti v vodi itd. S tem se otrok sezna za posebnostmi dotične neznanosti mu elementa in zmagi bojazen pred vodo. Zjaj ga začnemo učiti težjih reči: najprej gledanja v vodi, nato naj ga privemo v vodo in skuša najti na dnu kamen ali mamin palec, tako se bo navadil zdrževati dih. Nato ga skušamo pripraviti do tega, da bo z zadržanim dihom legel v plitvi vodi na dno, pri čemer bo sam opazil da ga voda dvigne na površje. Vse to bo otroku, če bomo previdno ravnali, v veliko veselje.

Ko obvlada otrok vse te spretnosti, ga začnemo učiti plavanja.

Jogurt iz mleka v prahu
Iz mleka v prahu se da napraviti prav okusen jogurt. Ponudimo lahko kar samega ali z različni dodatki.

1 liter vode, 1 žlica mlačnega prahu, 4 žlice jogurta od prejšnjega dne.
Od celotne količine vode odmerimo približno 1 del in v njej gnetemo razmešano mlačno mleko. Da ne bo grudic, ga postavimo takoj v mrzlo vodo ali v hladilnik in s tem preprečimo nadaljnji razvoj glivice. Po večkratnem uporabljanju glivice oslabi, zato moramo jogurt obnavljati (kupimo v mlekarstvu ali v trgovini).
Jogurt z jagodičjem
En liter jogurta, 15 žlic jagodičja (brusnice, jagode, maline), 10 žlic sladkorja. Jagodičje dobro zmečkamo in vse skupaj s sladkorjem vred zmešamo med ložur.

Prav tako lahko naredimo jogurt z žlezetimi česnicami, pretlačeni marelicami in breskavi. Z. J.

Najprej ga vadimo ležati v vodi, nato se prime v rokami za breg ali ga sami pritrdimo za roko, z nogami pa naj se odrine od tal in stegne telo, nato naj delo gibe z nogami. Pozneje naj se namersto naše roke oprime plavajočega koša lesa. Nato ga naučimo še gibov z rokami. Spobečeta se bo oprisi še z eno nogo na dno, pozneje pa bo s primerno vstrajnostjo tudi to opustil in zares zaplaval.

Ko otrok že zna plavati, se pravi, da naredi nekaj gibov, ga moramo še vedno nadzorovati. Pazite, in ga navadite, da se ne usiraši, če ga kdo potopi.

Vse to lahko otroka sami naučimo, seveda pa se bo otrok vsega hitreje naučil v družbi svojih sovrstnikov, zlasti, če jih vzpodbujamo s tekmovaljem.

Sportne bluže temne ali svetle barve skoraj ne moremo pogrešati v svoji garderobi. Enostavno, a mladostno bluzo lahko oblečemo k širokim ali ozkim krilom.

Drobni nasveti

● DEŽNICE, zlasti svile in posviljene postavljaj (če so mokre) vedno le rahlo razpete na tla, sicer se blago raztrga. Ko so že skoraj suhi, jih razpni in do kraja osuš.

● GOBE, KI JO dnevno rabimo za umivanje, ne smemo prati v milčno, slano vodo. Mokra goba pustimo na zraku, da se posuši, sicer kmalu razpade.

● KAMILICE CVETO v juniju in tedaj je čas, da si nabereš malo njih zalogo. Če koristne rastline, ki jo posušimo v senči in na preprihu. Zlasti letos se moramo potruditi, ker je bilo javljeno, da jih pozimi ne bo v prodaji.

● OLJNATE SLIKE lahko lepó in brez škode očistimo s prežgano bežino, s katero drgnemo. Če želimo umazata, odrežemo umazano plast in čistimo dalje, dokler ni slika popolnoma očiščena.

RAZPRAVA O ŠOLSTVU ...

Po poročilu sveta za šolstvo se je razvila živahna razprava. Odborniki so ugotovili, da so potrebe ogromne, razpoložljiva družbena sredstva pa majhna. Nujno bo torej predvsem na podeželju skušati vprašanje rešiti s organiziranjem sodelovanja prebivalstva, gospodarskih organizacij in KZ, tako da bi vsi materialno prispevali. Prebivalci predvsem s delom in vojnami pri gradnjah.

Občne bodo morale kar najskrbneje reševati vprašanje življenjskih pogojev učiteljev in v to delo vključiti prebivalstvo. Le tako bomo preprečili beg pedagogov z Dolenjske.

Pri stipendiranju smo se doslej ravnali preveč po željah stipendistov. V bodoče mora biti stipendiranje z razpisni politika usmerjena v poklice, ki jih nujno potrebujemo.

... IN O STROKOVNEM ŠOLSTVU

Čedalje večja industrijska proizvodnja vpije po kadrih. Nujno potrebna je srednja ekonomska šola. S priključitvijo dela trboveljskega okraja bodo ustvarjeni pogoji za njeno. Vajensko šolo trgovcev, ki ima le 35 učencev, bi premeštiti v Brežice ter tako dobili potreben prostor in kadre v Novem mestu.

V Krškem je strojna srednje tehnična šola, zelo potrebna pa je v okraju kovinarska šola. Sestavljena je bila komisija, ki bo o predlaganih kombinacijah razpravljala z ObLO Brežice in predložila svetu za šolstvo sestavljen predlog.

V okraju so 4 kmetijske šole. Nujno je sestaviti nov učni program, ker dosedanjih gojencev ne usmerja pravilno in se zaposlujejo po šoli celo v drugih strokah. Učni program bi moral imeti več praktičnega znanja, uporabnega v našem kmetijstvu. Svet za kmetijstvo bo skupno s svetom za

Pionirji novomeške gimnazije (starejša skupina) so zmagali na okrajnem prvenstvu

Žužemberške vesti

Občinski odbor SZDL je pretekli teden sklical sestanek predstavnikov vseh organizacij in društev v občini, da bi se pogovorili, kako bi čim bolj pravično razdelili dotacija občinskega ljudskega odbora družbenim organizacijam. SZDL je pri predlogih za pomoč upoštevala dejavnost in potrebe posameznih organizacij. Nekaterim organizacijam je bila po utemeljivih potreb predvidena podpora zvišana.

Za proslavo 15-letnice bojev na Sutjeski je Občinski odbor ZB s sodelovanjem zastopnikov ostalih organizacij pripravil širši načrt. Rezervni oficirji bodo imeli predavanja o

bojih na Sutjeski, za javnost pa bo o tej legendarni bitki predavanje, spremljavno z dia filmom in skioptičnimi slikami, da bi ljudem čim nazorneje prikazali ofenzivo. Po vseh šolah bodo proslavi posvetili precej časa. Na šolah v Žužemberku, na Dvoru in v Smihelu je predvideno predavanje s skioptičnimi slikami, razen tega pa bodo otroci videli še kak ozki film o partijskih borbah. Občinski odbor SZDL bi moral za prevoz aparature nekaj prispevati.

- NAROČAJTE
- IN SIRITE
- DOLENJSKI LISTI

ZENE V SVETU

45-LETNA MATI 40 OTROK
Salima, žena vaškega duhovnika iz Iraka, se je poročila s 14 leti. Odslej je bila neprestano noseča, večkrat je rodila tudi dvojčke, lani pa je rodila štiridesetega otroka. Od vseh pa so le trije živi.

sobe pospravljajo hotelski uslužbenci, kosilo pa dobivajo iz skupne kuhinje ali ga pojedjo kar s skupni obednici. Pravijo, da so stanovalci teh blokov zelo zadovoljni.

GIZDAVI SPOL

Na Švedskem skušajo pomagati zaposlenim ženam s tem, da so zadržali tako imenovane družinske hotele, se pravi 4-5-gubna stanovanja v velikih blokih, kjer imajo otroške vrtnice.

V Zahodni Nemčiji izdelajo in porabijo na leto za 70 milijonov lanih vod, a samo za 5 milijonov pudrov in črtal za ustnice. Ker večina lanih vod porabijo moški, trdijo nemški kozmetiki, da so trenutno gizdavi spol moški — vsaj v Zahodni Nemčiji!

Topličani spet pojo

Zadnji nastop domačega moškega pevskega zbora v Dol. Topličah je bil 1. 1949. Zbor se je razdel, ker ni imel pevovodje. Topličanom pa je ostalo veselje do petja in želja po svojem zboru, saj so bili že od nekdanji znani kot dobri pevci.

Po večih poskusih, da bi snet organizirali pevski zbor, se je letos Prosvetnemu društvu »Maks Henigman« posrečilo organizirati moški pevski zbor. Od novembra 1957 do danes se je 17 pevcev shajalo vsako soboto. To so bili fantje iz To-

plič, še več pa iz okoljskih vasi, po poklicu kmetje, delavci in obrtniki. Naravnost žejno so sprejemali pevsko teorijo, s katero so se seznanjali v začetku vaj. Zadovoljni so bili, ko so z notami v rokah odkrivali lepoto naših pesmi. Tako so se pridno vadili pod vodstvom pevovodje Jožeta Crneta in na letošnji občinski praznik so prvič nastopili. V sončno pomladansko dopoldne so zadoneli mladi glasovi in Topličani so bili zadovoljni. Starejši — nekdanji člani starega zbora — so srečni ugotovili, da mladi uspešno nadaljujejo pevsko tradicijo in marsikateri od njih je sklenil, da se bo pridružil novemu zboru.

Cutimo, da je novi pevski zbor trden in delaven kolektiv, pred katerim je še lepa bodočnost. Pošrtvovalnemu pevovodju te srca čestitamo in želimo, da bi še nadalje s svojim zborom uspešno gojil našo narodno, partizansko in umetno pesem!

A. B.

Drobne iz Mirne peči

V kratkem razdobju je mladina iz Mirne peči dvakrat uprizorila »Sorodnika iz Amerike«, žal z zelo slabim obiskom. Pionirski odred »Katja Rupena« pa je v okviru Tedna mladosti pripravil pravilnično igrano »Pogumni Tomček«. Tudi ta predstava je bila slabo obiskana. Kljub slabemu obisku na predstavah je pionirski odred nastopal zelo spevoigrano Radovana Gobca »V bratstvo obljube«, zato prosimo Mirnopečane naj vsaj tokrat napolnijo dvorano in pokazujejo, da znajo ceniti prizadevanja svoje mladine.

Združni dom popravljajo in belijo, prav bi bilo, če bi hkrati naredili tudi galerijo v dvoranah s kabinjo za kinoaparaturu. To ne bi velika stvar, ker so dela že začeta in bi bilo pametno, da se to napravi zdaj, ko dom obnavljajo, ne pa kasneje, ko bo že pobeljeno.

15. junija bo v Mirni peči odprta razstava risarskih in slikarskih del mladine.

IZ METLIKE

V nedeljo, 1. junija, je igrala družina na nižji gimnaziji v Metliki ob sodelovanju odraslih uprizorila dramo Leonharda Franka »Jezusovi apostoli«. To resno in hkrati vedro, gibljivo humano delo, ki zadnje čase osvaja naše amaterske odre, je tudi v Metliki lepo uspelo, ki čemer je veliko pripomogla ubrana igra mladih »apostolov« ki v zombardiranem Würzburgu jemljejo bogatim in dajejo revnim. Zanimiv razplet, ko se človekoljubni fantje preko razprave na sodišču preobrazijo v zavedne pripadnike naprednih idej, je tudi v igri mladih metliških igralcev našel sproten, odresujoč konec. — Delo sta režirali Julija Rajmer in Jožica Mikac.

KRATKE IZ ŠMARJETE

Vaščani so se razveselili novice, da je ponovno odobren kredit za prepodobno nadaljevanje gradnje vodovoda. Računajo, da bo mogoče napeljati vodo v Šmarjeto in Doljeno vas. Pri tem pa bo potrebno, da tudi tisti vaščani, ki še niso izpolnili obljubljenega prostovoljnega dela v vožnjah ali materialu, opravijo svojo dolžnost. Napredni kmetje marljivo zapražujejo in skrope krompir, saj je klorofilskega hrošča toliko, da grozi uničiti nasade. Ponedeljek pa posamezniki še kar čakajo za zatiranje. V Vinice poročajo, da so se lotili obnove poti, za kar je bil rešen v kratkem času. Pridno vozijo pesek in kamenje, da bo pot zasul - Vinica v najkrajšem času popravljena. Dozlej reševalni avtomobil ni mogel do Vinice. Prav bi bilo, ko bi tudi občina Sentjerne nekaj prispevala pri tem delu, ker leži polovica poti v njenem območju. Dijaški in menarji so nas prejšnjo nedeljo prijetno razveselili z lepo urejeno razstavo.

Kar 11 vrst na prvenstvo LR Slovenije

V nedeljo dopoldne je bilo na novomeški Loket spet zelo živahno. Tokrat je tekmovalo 13 vrst z več kot 100 tekmovalci in tekmovalki iz različnih partizanških društev novomeškega okraja. Vrste so se pomerile za naslove okrajnih prvostopovnih prvenstev. V mnogobojnih vajah na orodju. Seveda je bil prav gotovo cilj vsah, da bi dosegli prepušeno strelivo točk - 85 %, kolikor je potrebno za uvrstitve na republikansko prvenstvo. Na 22. junija pa bodo prav tako nastopili na Bledu. Kot posamezniki so tekmovali tudi trije člani novomeškega Partizana - pri članih Petelin, pri mladincih (vsi člji razred) Pavlin in pri mladincih (vijšji razred) Koprivnik.

TEHNIŠKI REZULTATI:
Partizanski mnogoboj:
Člani - IV razred: 1. Partizan Stopičič 539,05 točk (88,84 %); posamezniki: Ljubo Zagor 50 točk (60), A. Mikac 53,3, I. Žalik 50,8.
Članice IV razred: 1. Partizan Semčič 273,25 točk (85 %) posameznice: Ljuba Bohar 45,15 (od 50), C. Strmlna 47,65, Triep 47,10, Mladinci III razred: 1. Partizan Novo mesto 451,90 točk (90,38 %), 2. Mirna peč 442,90 (88,58 %), 3. Šentjerne 433,92, 4. Trebnje, posameznice: 1. Vida Gerden (Trebnje) 77,00 (od 80), J. Falkner (N. m.) 73,40.
Mnogoboj v vajah na orodju:
Mladinci - nižji razred: 1. Partizan Novo mesto 382,07 točk (88,82 %), posameznice: 1. Ivana Klemenčič 65,7 (od 70), M. Klemenčič 64,7, Člani - nižji razred: (posameznice): Milan Petelin (N. m.) 61,10 (87,14 %), Mladinci - višji razred: (posameznice): Bruno Koprivnik (N. m.) 66 t. (94,28 %). F. M.

Sportna tekmovanja v Žužemberku

Zadajo soboto v maju so bila v okviru proslav Dneva mladosti na Loket sportna tekmovanja šolske mladine, za katera je med šolsko mladino vladalo precejšnje zanimanje. V teku na 60 m je bila najboljša Valentina Triep, prav tako v skoku v daljino. Nvite je skočil dijak Boštjan Smrke. Tekmovali so tudi v metu krogle, v odbojki in med dvema ognjenima. Mnogo zanimanja je vzbujala je bilo za »polkove« dirke s kolesom. Zmagala je Danica Zupančič, sledil jo je kolektiva pa sta bila Janca Podoreb in Anton Slak. Po tekmovalstvu so bili dobro pogoteni vsi udeleženci. MK

Kolesarji so tekmovali

Novoustanovljeni Kolesarski klub ELAN je pričel delati. Nekateri njegovi člani so se nastopili na dirkah in ugotovili moramo, da se prav dobro odrezali. Preteklo nedeljo je klub organiziral kolesarske tekmovanje v okolici Hrastnika. Tekmovalci (vozili so s turnirni kolesi) so dvakrat prevozili progno Novo mesto - Sentjerne - Drača - Otočec - Novo mesto. Skupno dolžina proge je bila 64 km. Na dirki je zmagal tekmovalci iz Hrastnika, sledil jim je progno prevozil v 2 urah 5 minutah in 24 sekundah. Drugi je bil Zolaker (N. m.) 2:08:54 in tretji Markovič (N. m.). Povprečna hitrost tekmovalcev je bila 39 km na uro, kar je za turne kolesa prav dober povpreček. F. M.

V nedeljo slavje v Vavti vasi

Ob otvoritvi žitkurnega doma v Vavti vasi prireditelj T.V.D. Partizan Straha v nedeljo, 15. junija, fikulturno prireditev z naslednjim sporedom:
ob 14. uri otvoritev, nato pokaže ob 15. uri televizijski nastop, ob 18. uri tekmovanje v odbojki in podaljšev predhodnega pokala.
Sodelujejo: T.V.D. Trebnje, T.V.D. Novo mesto, T.V.D. Žužemberk, T.V.D. Dol. Toplica.
Vabimo k čim večji udeležbi!

S slavja na Mirni

V nedeljo, 8. junija, so počastili na Mirni letošnji občinski praznik. Po jutranji budnici so ob devetih dopoldne razvili prapor obe, odbora Zveze borcev, po razvijanju je pa bilo slavnostno zborovanje. S sprevedom h grobnici padlih borcev NOB in s počastitvijo spomina vseh žrtv za svobodo je bil slovesni del zaključen. Na družabni prireditvi je bilo zatem Mirenčanom prav prijetno.

Propagandni tabor DPK

V okviru proslav ob 10-letnici učiteljskega je priredila tudi Družina prijateljev Krke, v kateri so taborniki šole, majhen, a prijeten 3-dnevni propagandni tabor ob Portovnem gozdičku, kjer je prostor odstopila uprava bolnišnice. V nedeljo so bila krog tabora tekmovalna medvedkov iz obelice, zvečer pa prijetna taborniška zabava ob ognju. Zabeležiti moramo tudi uspehe razstave taborniškega gradiva za letošnji Dan mladosti, kot razstavo družine učiteljskih tabornikov v minulem tednu, Okusno prirejene razstave si je v izložbah novomeških trgovin ogledalo mnogo ljudi.

O mladih Topličanih

Pred dnevi sem v Dolenjskih Toplicah obiskal predsednika kluba mladih združnikov tov. Jožeta Pršino. Pogovorila sva se o doseganju delu in o njihovih bodočih načrtih. Lani je bil njihov klub precej delaven, saj so brez kakršne koli strokovne pomoči dosegli lepe uspehe. Na njivi, ki jim jo je odstopila druga, so preizkušali razne kulture. Rezultate požulcov so potem razdelili okoliškim kmetom, da so lahko posejli boljše in preizkušene kulture. Letos so hoteli pričeti z isto vnašeno, toda od nikoder niso dobili nobene pomoči in tako so sedaj brez pravega vodstva, ki bi znal organizirati mlade združnike in jim pri njihovem delu nuditi potrebno pomoč. Z drugo jim pomaga, vendar tudi sama nima dovolj strokovnega kadra, ki bi lahko delal z njimi. Če bi dobili kakšno pomoč, so pripravili delati, še bolj prizadevno, je rekel tovarš Pršina. Letos bodo obiskali kak klub mladih združnikov, ki dosegajo lepe uspehe, in tako zamenjali izkušnje, obiskali bodo tudi Mlekarno v Novem mestu in še več zanimivih objektov. S. D.

Trebanjski drobšč

1. junija letos dopoldne je prišel na upravo za dobrotke OBLO Trebnje in ker se ni strinjali z novo davčno odmero za leto 1958, je s tako močilo udari po mizi, da je rob mize počil približno 30 cm daleč - razen tega je obmetaval prisotne z nespodobnimi izrazi. Upajmo, da ga bo sodnik za prekrške, kjer je v postopku, primerno ohladil. S. L. iz Dolenjske vrha slovi kot izživca in prepeča. Ne dela, hodi po zidanih ter nadleguje ljudi za plačilo in se opaja. Ime posebnih udarcev z roko na lice in uho, tako da človeka onesvesti. S. H. letos se je stregel v gostini Čotarčev v Trebnju. S. H. je pripeljal na Svetinje Vaške fante ter imel s soboj pasico, vse z namenom da bi strahoval fante iz Sahove. Prišlo je do pretepa in posledica: nekaj laže poškodovanih, eden pa v bolnici. S. H. se je v gostini Opata stregel s sovražnostjo. Nasprotnik je bil močnejši ter ga je položil na mizo in tiščal za vrat. Vprašal ga je: »Koliko boš še živel?«. S. L. pa je odgovoril: »Dokler me boš puščil«. Ko ga je sovražnik izpuščil, je v njejse pobjavlil, ker je uvidel da je le enkrat naletel na močnejšega.

Iz Črnomlja in okolice

Kako je s kolarjarjem
Za pred prvim junijem smo opazili prve ličinke, ki so se pojavile zlasti na posevstvih ob cesti Črnomej - Semčič in Črnomej - Vinica. Značilno manj so okužena vija področja. Z organizirano akcijo škropljenja je prva začela KZ Dragatuš. Mornarji škropljenici sta se pomikali iz njive na njivo, ne oziraje se, kdo je njen lastnik. Gotovo bo ta akcija ena najuspešnejših. V nekaj dneh so bila poškodovana skoraj vsa krompirišča na območju zadruge. Na hribovskih njivah, kjer primanjkuje vode, pa krompirišča prasio. V zadnjem času je pričela z organiziranim škropljenjem tudi KZ Črnomej.

Nova gostilna v Podbočju

V nedeljo, 8. junija 1958, smo imeli v Podbočju majhen dogodek, ki pa je velikega pomena za napredek vasi in turizma v tem predelu. Vas Podbočje se počasi razvija in vsak napredek toplo pozdravljamo. Vija in Popo Kerin sta odprla novo, res sodobno urejeno gostilno. V takem lokalni se gost resnično prijetno počuti, kajti prejšnji lokalni v Stritarjev hiši za gostilno ne ustrežajo za današnje čase, več pa tudi sedanjim predpisom nasprotujejo. Gostilna bo omogočala gostom tudi prenočevanje z nekaj lepimi tujskimi sobami. S tem je Podbočje pridobilo drugo lepo urejeno gostilno. Kulturna postrežba, dobre pijače in jedila ter solidne cene pa bodo najboljše reklama za razvoj turizma. -ski

Teniški dvboj Hrvaška - Slovenija

V okviru prireditve za brigadirje, ki deluje na avto cesti, prireja Teniška zveza Slovenije in TK Elan Novo mesto zelo zanimiv in kvaliteten nastop najboljših igralcev tenisa Hrvaške in Slovenije. Prvenstveno sručenje obah republikanskih reprezentantov, v katerih bodo nastopili tudi nekateri najboljši teniški igralci Jugoslavije, bo v nedeljo, 15. junija v Novem mestu na teniških igriščih na Loket. Začetek dvboja bo ob 9. uri. Nastop najboljših igralcev tenisa bo prav gotovo zanimiv in vreden, da si ga ogledate. Vstopnine ni!

Ključna slika »10 let učiteljske« na velikem telednevnom nastopu novomeškega učiteljskega 1. junija na Loket.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Tedenski koledar

Sreda, 11. junija - Srečko Čertek, 12. junija - Čedomir Petek, 13. junija - Anton Sobota, 14. junija - Metod Nedelja, 15. junija - Vid Pomredelj, 16. junija - Ben Tornek, 17. junija - Gorazd

KINO

11. junija ameriški film »Fidli angli«, Od 13. do 16. junija ameriški barvati cinemascope film »Zlomljeni koplje«. DOM JLA - NOVO MESTO: Od 10. do 12. junija ameriški film »Gospoda Balantres«. Od 13. do 16. junija ameriški cinemascope film »Sešedi biki«. ČRNOMELJ: 10. in 11. junija italijanski film »Umberto D.«, 13. in 15. junija ameriški barvati film »Kockar iz Mississippija«. KOSTJANJEVICA: 11. junija ameriški film »Kafkovo blago«, 15. junija nemški film »Velika noč Casanoves«. TREBNJE: 14. in 15. junija ameriški barvati film »Do petki in nazaj«. - Predstava v nedeljo ob 14. in 16. uri. DOL. TOPLICE: 11. junija ameriški film »Plamen opoldne«, 14. junija ameriški barvati film »Fekel pod ničlo«, 15. junija italijanski film »Vrtnice v življenju«. SEMIČ: 15. junija angleški film »Berlinska zgodba«. METLIKA: 11. junija italijanski film »Hiš pokos«. ŽUŽEMBERK: 15. junija mehški film »Poslednja želja«.

MALE OGLASI

ČRNOMELJ: PRODAJO ROKNI VOZICEK (pilotar), kompletni zidan stidnik in dve mreži za posteljo. Interesenti naj se splošno v upravi hotela Metropole. TRGOVSKA POMOČNIKA išče zaposlitev, najraje v trgovinah Non-stop. Nastav v upravi lusa. (519-58). TRILANSKA SLOVENSKA družina v Zdravju št. 20, prdno in zdravje. Sodeluje v delu, ki so potrebna za tudi upokojenke za pomoč v gospodinjstvu. Nastop službe 1. julija ali 1. avgusta. Nastav v upravi lusa. (320-58). NAŠE SEM POKINKANO CEV na cevi Novo mesto - Karteljevo. Lastnik jo dobi pri Francu Strjarju v Karteljevu. IZVEŠBANO GOSPODINJSKO POMOČNIKO srednji kl. resno in zanesljivo, sprejmem k trem odraslim otrokom. Ponudbe pod »Novo mesto« na uredništvo lista. KUPIM BENZINSKI ALI DIESEL MOTOR od 6-8 KS. Jožeta Prešern, Zagrad št. 3, p. Otočec.

OBVESTILA

Nekateri osebni in družinski upokojenci se niso predložili zahtev za popravek pokojnine, ki ga omogoča Zakon o pokojninskem zavarovanju. V zvezi s tem opozarjajo upravičenci, ki predložijo zahtevo do 18. junija 1958, izplačan znesek popravljene pokojnine od 1. januarja letos. Upokojencem, ki bodo predložili svoje zahteve po tem roku, se bo znesek popravljene pokojnine izplačeval od prvega prihodnjega meseca po predložitvi zahteve. Okrajni zavodi za socialno zavarovanje bodo sprejemali zahteve tudi brez potrebnih dokazilnih dokumentov. Posamezniki, s katerimi dokazujejo dokumentarna dejstva, lahko uveljavijo pokojnino predložijo naknadno. (Iz Zveznega zbirnika za socialno zavarovanje).

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 31. maja do 7. junija je bilo rojenih 15 dečev in 14 deklic. Poročili so se: Jože Curi, dimnikar iz Novega mesta, in Jožeta Deželan, delavka iz Brusnic, Bogdan Šitar, mizarški mojster, in Rozalija Piškur, obz. v Štubici. Umrla sta: Marija Pečjak, gospodinja iz Gradca, 67 let, in Franc Kostrevec, vrtnar iz Novega mesta, 83 let.

PREČNA
Umrla je Neža Jerman, gospodinja iz Lozne, 60 let.

GRADAC
Maja sta bila rojena 1 deček in 1 deklica. Poročili so se: Anton Tomc in Marija Jurejevič iz Primoška, Marija Kralj in Amalija Staršič iz Kapljica, Oskar Hudorovac in Antonija Hudorovac iz Dol. Dobrave, Anton Perčič in Ana Nagode z Otoke, Jože Staršič in Neža Križan z Otoke, Anton Milavec in Vida Rakar iz Klostra. Umrla je Ana Požek iz Gričelja.

ČRNOMELJ:
Maja so bili rojeni 4 dečki in 3 deklice. Poročili so se: Alojz Hudelja, rudar iz Kanjarice, in Ana Sejevic, uslužbenka iz Črnomla, Jože Babor, rudar, in Jožeta Kievar, šivilja, oboje iz Doblič. Anton Milkočič, rudar iz Vel. Lahnje, in Frančiška Šterk, gospodinja iz Butorja, Stanislav Šegina, poljedelec in Ivana Gešelj, poljedelka, oboje iz Zapudja, Nikola Juvančič, stolar iz Ana Nagode z Otoke, Jože Staršič in Neža Križan z Otoke, Anton Milavec in Vida Rakar iz Klostra.

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Frančiška Štar iz Mirne peči - dečko, Milka Štar iz Čučnje vasi - dečko, Jožeta Fieko iz Litvoide - dečka, Ivana Smolčič in Selake gore - dečko, Marija Kastelic iz Jurne vasi - dečka, Marija Kolenc s Sela pri Mirni - dečko, Milka Zobeč iz Gorče vasi - dečka, Vera Bezanšek iz Metlike - dečko, Anica Strajdnar iz Dragatuš - dečka, Jožeta Dohar z Malega Korena - dečko, Karolina Jakš iz Mrševce vasi - dečko, Marija Slivnik iz Novega mesta - dečka, Frančiška Bukovec iz Petan - dečka, Tončka Tratar iz Kostanjevice - dečko, Slavka Rošnjak iz Metlike vasi - dečka, Anžela Dragman iz Novega mesta - dečka, Marija Turk iz Šalke vasi - dečko, Amalija Šega iz Novega mesta - dečko, Marija Šajc iz Doljnega vrha - dečko, Marija Rohl s Staroga loga - dečko, Marija Jerman iz Novega mesta - dečka, Milena Šenica iz Orcha - dečko, Marija Foršček iz Praproč - dečko, Karolina Benčič iz Črnomla - dečka

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici:

SMETI, SMETI, SMETI...

Ragov log počasi spreminja lice. Na žalost v tem smislu, da bo v njem kmalu ved papirja in odpadkov kot zelenja. Mogoče bi bilo dobro, da bi komunala uprava namestila koše za smeti. Poudariti pa moramo, da bi Novomeščani, predvsem mladina, lahko malo bolj skrbeli za čistočo in red v logu. Za seveda, ko je mogoče komaj popravljen je v nasadu mnogo polomljenih vej, predvsem pa polno papirja in odpadkov. Treba bo torej namestiti koše za smeti, predvsem pa bodo morali obiskovalci Ragovega loga pokazati kulturnejši odnos do svojega sprehaljšča.

SPET KOLESARJI

Kljub pozornosti, da je vožnja s kolesi prepovedana, malokdo to upošteva, po polih novomeških nasovov. Tako na primer na odseku poti od pošte do trafike pred okrajem vožjo celo motoristi, pa tudi po lesenem mostu bez Krško. Na sprehaljšču za Loko uprizarjajo prave kolesarske dirke, ponozajo vožjo večinoma brez luči. Kandijški most, Ragov log in Zupančičovo sprehaljšče so postali skoraj izključna last kolesarjev. Dobro bi bilo, da bi postala LM včasih postaja tja miličnika. Potem bi taki prekrški nemara hitro odpadli.

Dopisujte v Dolenjski list; to je boljše kot jezo, češ so nas po nič ne pišejo...

ADMINISTRATIVNA SOLA NOVO MESTO

obvešča vse, ki se zanimajo za vpis: Prošnje za sprejem oddajte do 20. junija. Sprejeti bodo vsi, ki imajo za to pogoje: končano nižjo gimnazijo in uspešno opravljen sprejemni izpit iz slovenščine in matematike, ne glede na to, če so otroci padlih odnosno živečih borcev ali ne. Sprejemni izpiti bodo 23. in 24. junija. Ravnateljstvo

TRGOVSKE VAJENCE

samo zdrave in močne fante. TRG. POMOČNIKE - železnarje eventualno tudi mešane ali špecerijake stroke sprejme

TRGOVSKO PODJETJE »KOVINA« - LJUBLJANA

STRITARJEVA ULICA 7 (dvorišče, I. nadstropje)

Arheološki izsledki na avto cesti

Otočec, 29. maja 1958

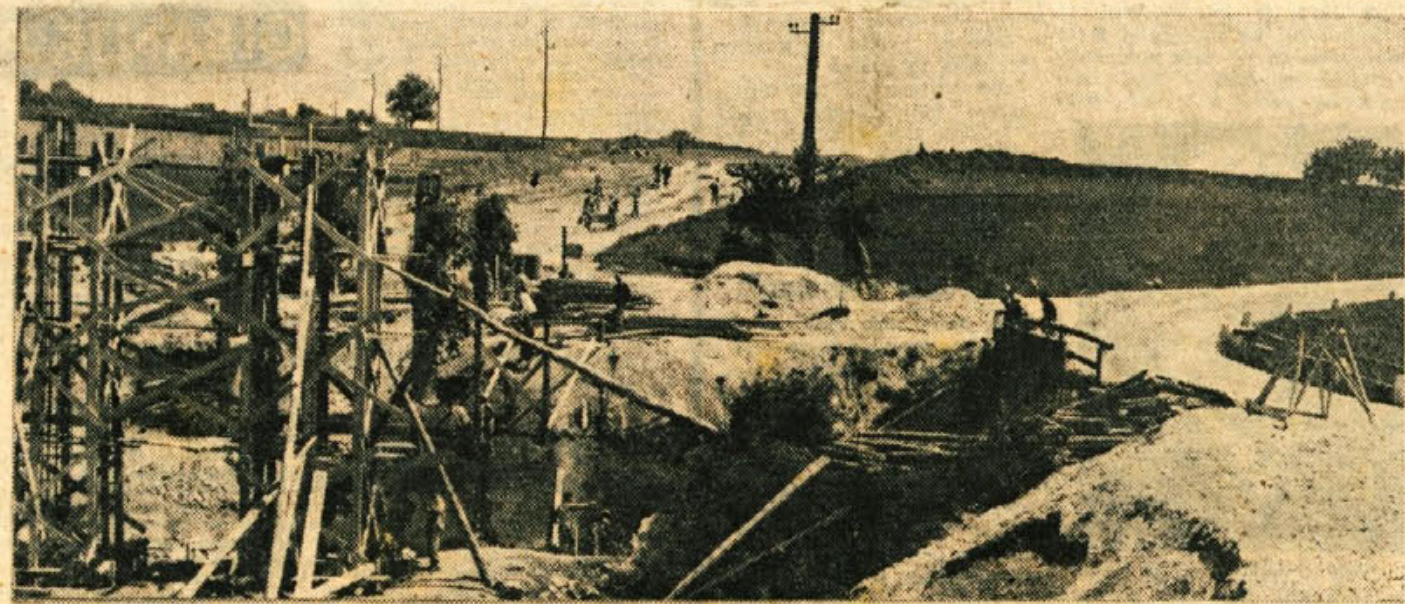
Letošnja mladinska akcija se odvija na zgodovinsko pomembnem terenu. V prvem tisočletju pred našim štetjem so stala na številnih dolenskih gričih utrjena gradišča mogočnih rodovnih knezov. Ob trasi avto ceste je najvažnejše tako gradišče Vinji vrh nad Belo Cerkvijo. Vendar večjih najdb iz tega časa ne pričakujemo, ker leži avto cesta ob vznožju gričev.

Drugače pa je z najdbami rimskega obdobja. Kakor je za današnji čas značilen priložni prebivalstva v industrijska središča in v obrate ob prometnih žilah, tako je značilno za rimsko obdobje naseljevanje kmečkega in obrtniškega prebivalstva v ravnine. Ozadje takemu nenadnemu obratu je paz Romana — mir v mejah rimske države. Po zasedbi so ukinili Rimljani prejšnji monarhistični ustroj in uvedli izenačenja prebivalstva v samoupravljanje v municipijih in kolonijah. Odstranitve domačega plemstva in s tem prejšnjih prask med veljaki, je omogočila delavstvu in kmečkemu prebivalstvu varno življenje na plodnih, toda nezavarovanih poljih. Hkrati je doživela trgovina z uvedbo denarja močan pospešek. Drug čimtelj splošne blaginje je bila graditev ceste. Idejna zasnova je bila enaka današnjim hoteljem pri gradnji ceste — speljati traso žložno in po najkrajši poti. Dokaz za to je skoraj enak potek rimske ceste in moderne avto ceste od Ljubljane do hrvaško-slovenske meje.

Na ohranjenih mestih je ustroj cestišča grajen izredno skrbno. Posteljica je iz stepane zemlje, na katero je nasuta plast spehanega rečnega proda ali drobnjaka, debela včasih tudi 20 cm. Srednja širina ceste znaša 7 m. Točnega leta graditve rimske ceste ne vemo. Na milnikih Antonina Pija in Septimija Severa se omenjajo popravljalna dela na mostovih in cestišču. Na splošno smo menili, da sta omenjena vladarja uk-

zala opraviti le manjša popravila. Zato je bil prvi rezultat kontrole s strani arheologov več kot presenetljiv. Pri izkopih za temelje mostov in propustov so v več zaporednih jamah zasledili kar dvojice cestišč in to v različnih globinah, ki sta medsebojno oddaljeni več desetih metrov. Iz izredno zapletenega položaja nam je pomagal tov. Ivo Pirkovič. Pri študiju težavne in doslej še vedno dvomljive lokalizacije rimske naselbine Crucium je moral pritegniti kot osnovni vir miljnike in rimsko cesto, da bi vskladil izročene razdalje s stvarnimi. Intuitivno je skle-

pal, da obstajata dve cesti ob Bele Cerkeve proti Nevidunu — današnjem Drnovem, kajti prvotno cestišče je bilo v deževnih letih pod vodo. Tako je bila prva upanka kmalu rešena, znanstvena vrednost izsledka utegne biti sčasom še večja, zlasti ker opisujejo arheologi na terenu točen potek ceste v specialko.

Gradnja nove avtomobilske ceste odkriva v nedrjih naše zemlje ostanke narodov in kultur, ki so živeli tu pred davnimi tisočletji

Ker je kamenje položeno prosto v zemljo in ni vezano z apnom, dokaj slabi temelji verjetno ne bi zdržali močnejšega ostenja, zato so bile stene iz sodaravno razvrščenih lesenih brun. Običajno so bile starbe pravokotne. Streha se je naslanjala na ostenje in je bila krita s slamo, deskami ali škodljami. Pred mrazom so špranje med brun zadelali z mahom in glino. Posebnih tal hiše niso imele pač pa so speljali zemljo na vsem zazidanim prostoru.

Popotniku iz Italije ali bogatega vzhoda je utegnulo biti vse to dokaj nenavadno. Ta-

inštveni gozd in zelena Krka sta tu pela svojo pesem kmetu za plugom, pastirju, ki je na sončnih godnih tratah pasel čredo, in samotni skupini oglarjen, od katerih je na cesto zavnel rezek odmev udarcev sekir, vse do enakomerno drdrajoče kočije mestnega popotnika. Njemu, možanu, je bilo življenje v teh godovih tuje; nikjer večnadstropnih zidanih stavb, nikjer mikavnosti mestnega gostišča. Vendar ugotavljajo arheologi vzrok in red tudi v teh skromnih stanovanjih. Vzrok, zakaj so gradili lesene stavbe, je jasen: stanovali so sredi neplodnega gozda in so izkoriščali pač to, kar je nudila narava o obilju. Ze po letošnji akciji spoznavamo v načinu graditve in v oblikah teh primitivnih stavb določeno nasledje.

(Konecethodnjic)

r. NIKO PUPANIČ: 400 LET POBREZJE NA KOLPI

Kaj se pa je zgodilo, da so Belokranjci zgubili svoje starodavno Pobrežje, ki je čuvalo ozemlje Privrščev in Poljčev kakor od Homerja opevana Mikene ravno Argolido v svi davni? Naš najznamenitejši zgodovinski spomenik je uničil leta 1945 ogenj ustaških in hitlerjevskih minometalcev.

Po pripovedovanju očitvega Mihe Hotujca, ki je bil marca 1945 sekretar Podrajonskega odbora Adlešiči so slovenski obveščevalci in kurirji 21. marca 1945 izvedeli, da ustaši in Nemci pripravljajo napad na kransko obrežje Kolpe v razdalji od Kunič do Mošnjacev. Ta napad pa ni bil namenjen slovenskemu civilnemu prebivalstvu, temveč uničenju karlovskega vojnega oddela, dalje komande mesta Karlovac, okrožnega karlovskega odbora in njihove vojne bolnišnice, kar je vse bilo na ozemlju adlešičke občine. Na pobreških lokah je bila tudi strojna koč za hrvaško partizansko vojsko in za civilno prebivalstvo Bele krajine.

Istega dne (21. marca 1945) so v popoldanskih urah začeli ustaši in Nemci obstreljevati z minometali slovensko vas Vrhovec, kjer so z minami zažgali nekaj gospodarskih poslopij. Tudi na vas Adlešiče je padlo nekaj izstrelkov. O tem premikanju ustaških in nemških čet, ki so nameravale vdreti na adlešičko ozemlje, je tamošnji rajonski odbor pravočasno obvestil Komando mesta Črnomlja s prošnjo za izdatno pomoč, če bi prišlo do sovražnega napada. Črnomelj je na to odgovoril, da ni nevarnosti za večji sovražni vdor s hrvaške strani in da je črnomalska komanda o vsem gibanju dobro poučena. Po ponovni zahtevi je Črnomelj le poslal malo četo 40 mož pod poveljstvom komandirja Emila Zarkovića iz Pribinca, da zasede terase na levi strani reke Kolpe. Ta četa pa je bila prešibka in preslabo oborožena za uspešno obrambo. Ljudstvo je bilo zelo zbežano, vendar je imelo še dovolj prisotnosti duha, da se je zavarovalo pred največjim zlom.

Dne 22. marca 1945 je v zgodnjih jutranjih urah začel sovražnik prodirati čez Kolpo na več sektorjih, tako da je bila razgibana vsa ustaško-nemška fronta od Marindola do Fučkovec. Najmočnejši vdor je sovražnik izvršil pred samim pobreškim gradom, ker ga je tu ščitila njegova minometalska četa na hribu Hlapniku blizu doma nekdanjih pravoslavni vlastelinov Čavičev. S te višine je sovražnik obvladal grad Pobrežje, holm Priložnik in vinorodno Plešivico na kranski strani. Hrvatski partizani v Pobrežju in njegovi okolici, so se, videč veliko nevarnost, pravočasno brez borbe umaknili v vas Pribinca izza Plešivice, ne da bi se bili kaj s Slovenci domenili o skupnem bojnem nastopu.

Ker naša partizanska četa ni bila dovolj močna in ker je bila tudi slabo oborožena, se je po hudem boju in potem, ko je izgubila več tovarišev, umaknila v vas Bedenj zahodno od Plešivice. Svabi in Hrvatji pa so vdrli čez Kolpo na kransko stran v gemijastih dolinih in po jezu grajskega mlina.

Ko so zasedli Pobrežje, so sovražni vojaki nanosili v grad slame, dračja in suhih drv, vse polni z bencinom ter predali plamenom čisto štiri sto let staro poslopje. Kar se ni posrečilo Turkom, so dosegli nemški okupatorji in ponoreli ustaši.

Po okoliških vaseh je sovražnik pobral kmetom živino, vozove ter zažgal hiše z gospodarskimi zgradbami vred. Tedaj so zagorele vasi: Pobrežje, Purga, Adlešiči, Gorenji, Vrhovec, Velika sela, Mala sela in naslednji dan še velika vas

(Pogled na grad Pobrežje pred zadnjo vojno)

Griblje, rojstni kraj avtorja, ki je ta siloviti požar opazoval s hriba Kučarja pri Podzemlju ob Kolpi. Celotno belokranjsko obrežje Kolpe od Marindola do Gribelja je bilo takrat kot ognjeno morje, ki ga je vzvalovil spomladanski jug. Pretresljiv je bil ta dan konec mladega črnomalskega partizana Frančka Plevnika, ki je bil pripeljal za četo voz hrane do blizu Adlešič, pa je tam padel v roke ustašem, ker ga ni nihče poučil o nevarnem položaju. Podivjani Paveličevi hlapci, ki so se pri likvidaciji ujetih partizanov posluževali hladnega orožja, so mladega fanta zaklali kot svinčje in ga pustili vsega prebodenega ležati na cesti.

Ko je dan kasneje dospela VIII. Prešernova brigada na široki in travnatih vrh Plešivice (336 m), je že ogenj spremenil Pobrežje v razvalino. Ustaši in Svabi so zapustili Belo krajino in jo odkurili proti Zagrebu. Z obžalovanjem so takrat ljudje govorili o napakah črnomalske mestne komande. Vzrok propada Pobrežja pa je pravzaprav v tem, da je bil grad bratsko dodeljen komandi Karlovskega vojnega oddela, ki se ni čutil dovolj varnega na lastnem ozemlju Brajcev med Karlovcem in Kolpo pri Pobrežju, ker tam v tem času še ni bila dovolj razvita protifašistična misel ter organizacija partizanstva. Vse vojne in upravne organizacije Karlovskega oddela, ki so bile v gradu Pobrežju ter okoli njega, bi pravzaprav bile morale imeti svoj sedež v starem frankopanskem Ribniku, središču beloobčlenih Brajcev.

Školjkolovci ob Donavi

V povojnih letih se je na rekah, ribnikih in močvirjih Panonake nižine razvil poseben poklic — školjkolovci. Ze pred vojno smo imeli v Jugoslaviji

nekaj tovarn za izdelavo biserovinastih gumbov (v Kamniku, Sošanju, Zagrebu in manjša v Beogradu), toda za izdelavo teh gumbov so uvažali iz Egipta rečne školjke iz Nila, ki so večje in veliko bogatejše z biserovino, kakor naše. Sele v zadnjih predvojnih letih, ko je bil ustavljen uvoz iz Egipta, je tovarnica v Beogradu začela izkoriščati školjke iz Donave.

Danes uporabljajo dve vrsti školjk iz voda Panonske nižine: večje iz ribnikov, ki imajo veliko mesa in tanko lupino, in rečne, ki so manjše, imajo pa debelejšo lupino. Od posušenega in zmletega mesa školj dobijo školjkino moko. Iz zmletih lupin pa miperalno moko. Obe moki sta izvrstno hranivo za živino.

Današnja proizvodnja biserovinastih gumbov ne zadostuje le vsem domačim potrebam, ampak daje tudi velike količine za izvoz, zlasti v dežele Bližnjega vzhoda.

Lov na rečne školjke na Donavi in Savi se začne junija in traja do septembra. Lovijo jih

predvsem takrat, ko je nizka voda. Lovci gazijo po plitvinah in z rokami pobirajo školjke, ki v velikih naseljih žive na peščenem dnu, pokritim s tankim slojem mivke. Iz večjih globin pobirajo školjke z grabljami ali s posebno mrežo. Školjkolovec, kmet ali ribič, ki mu je to postanski poklic, nabere pri srednje visoki vodi okrog 60 kg školjk na dan, če je voda nizka, pa tudi do 200 kg. Močvirne školjke je lažje loviti, pa jih školjkolovec lahko nabere na dan po 120 kg. Mimo tega jih lahko lovijo vse leto, razen pozimi, ko močvirja ali ribnike pokrije led.

Od vinarjev do dinarjev

Ze 43 let, od 1. marca 1915, prejema družinsko pokojnino Ana Babič v Zagrebu. Najprej je prejela 138 kron in 24 vinarjev, sedaj pa dobi 5500 dinarjev. »Ni veliko,« pravi Ana Babič, ki ima nemara jugoslovanski rekord v trajanju prejemanja pokojnine, »toda jaz živim skromno. Glavno je pa zdravje.«

VSE ZA LEPOTO! — Na vse mogoče načine se mučijo ameriške in tudi druge milijonarke, da bi shušale za kak kilogram in ohranile slinivko. Da bi ugotovila, koliko morajo pri tem pretrpeti, se je temu podvržla tudi neka ameriška časnikarka, ki je komaj živa prišla izpod številnih shuševalnih naprav...

Potepuhi — ocenjevalci

Pariz ima najrazličnejše senzacije in zanimivosti, zadnjič je pa doživel spet novo posebnost. Šest najbolj tipičnih pariških »klošarjev« (posebna vrsta pariških klatežev) je bilo izbranih za komisijo, ki naj ugotovi, kateri od lastnikov ljudskih kuhinj okrog osrednje pariške tržnice, najboljše pražji krompir, znan »pomfri«. Šest članov te komisije, ki so jo sestavljali največji pariški originali, klateži, kakor n. pr. »Markize«, ki govori šest jezikov, je dodelila prvo nagrado nekemu Jeannu, ki že 27 let prodaja na tržnici pražen krompir.

Nad 10 tisoč pariških šolarjev je nedavno tega preplavilo mestne ulice in nosilo napise, s katerimi so pozivali prebivalstvo na red in snago. Šolarji so hkrati tudi sami slovesno objubilili, da ne bodo več pisali po zidovih, pazili pa bodo tudi na vse javne nasade in parke. Če kaj, je vredna posnemanja ta akcija mladih Francozov.

NEKAJ OKROGLIH

PREŽIVELO SNUBLJENJE
»Kunigunda, poročiva se, na rokah te bom nosil.«
»A tako! Jaz sem pa skozi mislila, da imaš Fiat 600.«

POGOVOR NA TRŠKI GORI
»Jehata, Tone, si slišal: ljudje bodo kmalu šli na Meseo, pa na Venero in še na druge zvezde...«
»To bo vse eno figo vredno, Miha: takega cvička, kot ga midva pijeva, tam gori ne bodo našli.«

JUNAK
»Torej pravite, da se je bil tat skril pod posteljo. Kako da ste ga tako hitro odkrili, ko ste prišli domov?«
»Veste, tovariš sodnik, ko sva z ženo ponoci prišla domov, sva se hudo sprla in jaz...«
»Aha, že razumem,« ga ustavi sodnik.

PRI LJUDOZERICIH
»Ali naj oba dela kuharja, ki smo ju ujeli, skuhamo naenkrat?«
»Ne,« odgovori poglavar. »Več je kuharjev, slabša je obraba.«

SKRIVNOST PARIŠKE MODE
Znanega pariškega profesorja Strovskog so uprščali v družbi, v čem je pravzaprav skrivnost pariške ženske mode

in njene vlade v ženskem modnem svetu.
»Veste, tam, kjer se ženske veliko slačijo, se znajo tudi lepo oblačiti,« je odgovoril profesor.

PRI VEDEŽEVALKI
»Karte kažejo pametnega in zelo naprednega človeka...«
»Seveda, to sem jaz!«

ZAGOVOR
»Torej vi ste tožnika udarili s steklenico, polno vina,« pravi sodnik za prekrške. Ali niste pomislili, da bi ga s tem lahko hudo poškodovali?«
»Poškodoval, pravite? Kje neki: vino je bilo naravno, ne šišensko!«

Dobli je 10 let, pa bi čisto pozabil na poklice: je namreč vrhovodec...

101. Prve živali, ki so nam prišle pred oči, so bile antilope. Svingnile so mimo nas kakor ribice skozi smaragdnozeleno vodo. Ko so bile mimo, je zavladala kratka tišina, ki jo je kmalu pretrgal krulčič in puhajoči nosorog. Viharjal je naravnost in puščal za seboj razdeljanje. Kari se je obrnil proč: slonom je prevzel nosorožji hrup zmerom zopra. Takoj nato je privrščal mimo čekanasti merjasec. Sledilo so mu podlastec, divje mačke in včasih kak čihah. Na planjavo se niso upale; krile so se v zelenju in travi, ker so vohale človeka in slona.

102. Tu pa tam smo zaslišali strastno in jezno renčanje. Kadar kolj nam je ta glas udaril na ušesa, se je uradnik s svojo puško usedel tako, da bi lahko takoj streljal. Potem je za nekaj minut vse potihnilo. Kmalu pa smo zaslišali v daljavi vpitje sončevca. Nenadoma je prišla mimo čreda slonov Brezsumno in brez sledu so šli mimo kakor potujoče katedrale. Jezno renčanje in džungli se je znova oglasilo. Toda tokrat neposredno pred nami. Gonjači so kričali že čisto blizu, nato pa so vsi utihnilli, ker je zarjovel bližajoči se tiger.

103. Tiger je z enim samim skokom planil na jaso, pa takoj spet izgini! opaziti je bilo, kako sviga od grma do grma, ko pa se je ustavil, so se za trenutek pokazale njegove zadnje noge. Uradnik je ustrelil, ne da bi ga bil posvaril, tiger je samo zarjovel in še isti hip bliskoma skočil pred slona. Slon se je vspe, se odmaknil nazaj in obstal tako, da je imel drevo za seboj. Ker uradnik na tigrja ni mogel streljati, če ni hotel pognati krogle skozi svojo glavo, je moral čakati.

104. Tiger je z enim samim skokom planil slona na bok, tako blizu haudabe, da ni bil nitu za dolžino puškeine cevi oddaljen od uradnika. Odložil sem piščalko in začel preklinjati Angleža. »Ti, brat svinje,« sem kričal, »zakaj ga nisi posvaril, preden si streljal? Kdo je še videl človeka, ki bi streljal žival, ne da bi jih poprej pogledal v oči? Kakor da boš tigrja ubil, če mu boš s kroglo razmesaril zadnje noge!« Mož je bil smrtno bled od strahu. Puško je držal v roki, ali tiger je gledal čez haudabo in govoval šapo, da bi ga pograbil.